

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

Evidenčné číslo: 105002/B/36124048425364740

**MEDZINÁRODNÝ KOMODITNÝ TRH A VÝVOJ CENY
ZLATA**

Bakalárska práca

2022

Sebastián Šooš

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA MEDZINÁRODNÝCH VZŤAHOV

MEDZINÁRODNÝ KOMODITNÝ TRH A VÝVOJ CENY
ZLATA

Bakalárska práca

Študijný program: Medzinárodné ekonomické vzťahy
Študijný odbor: Ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: Katedra medzinárodných politických vzťahov
Vedúci záverečnej práce: Dr. habil Ing. Eva Jančíková, PhD.

2022

Sebastián Šooš

Čestné prehlásenie

Čestne prehlasujem, že som bakalársku prácu na tému Medzinárodný komoditný trh a vývoj ceny zlata, vypracoval samostatne a uviedol som všetku použitú literatúru.

Bratislava, 9.5.2022

.....

Podpis autora práce

Pod'akovanie

Chcem sa pod'akovať vedúcej práce pani Dr. habil Ing. Jančíkovej PhD., za jej cenné rady, korektnosť, motiváciu a odbornú pomoc a rozsiahle konzultácie, ktoré mi poskytla a vďaka ktorým som svoju prácu zhotovil do súčasnej podoby.

ABSTRAKT

ŠOOŠ, Sebastián: Medzinárodný komoditný trh a vývoj ceny zlata. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta medzinárodných vzťahov; Katedra medzinárodných ekonomických vzťahov.- Vedúca záverečnej práce: Dr. habil Ing. Jančíková, PhD. – Bratislava :FMV, 2022, 58s.

Cieľom bakalárskej práce je objasniť význam zlata v rámci medzinárodného komoditného trhu, možnosti analyzovania jeho ceny ako aj predpokladaný cenový vývoj o 10 rokov. Pomocou vysvetlených analytických postupov sledujeme správanie ceny počas dôležitých udalostí, ktoré aktívne vplývali nie len na vývoj komoditného trhu ale taktiež celého medzinárodného finančného trhu. Práca je rozdelená do 3 častí, obsahuje 11 grafov vo forme obrázkov a 3 tabuľky, v ktorých sú údaje od roku 1929 o cene zlata, indexu Dow Jones, medziročného nárastu inflácie ako aj faktorov, ktoré daný vývoj primárne ovplyvňovali. V prvej kapitole sme zadefinovali tradičné teoretické vedomosti o zlate a komoditnom trhu. V druhej kapitole sme uviedli ciele a metódy, hlavne spôsoby analyzovania cenového vývoja komodity. V poslednej časti bakalárskej práce sme analyzovali cenový vývoj a postavenie zlata v minulosti, súčasnosti a budúcnosti.

Kľúčové slová: zlato, trh, komodita, komoditný trh, financie, analytika, cena, vývoj, obchodovanie, investovanie, inflácia, kríza, ťaženie

ABSTRACT

ŠOOŠ, Sebastián: International Commodity Market and Gold Price Development. - University of Economics in Bratislava. Faculty of International Relations; Department of International Economic Relations.- Thesis supervisor: Dr. habil Ing. Jancikova, PhD. - Bratislava: FMV, 2022, 58p.

The aim of the bachelor thesis is to clarify the importance of gold in the international commodity market, the possibility of analyzing its price as well as the expected price development in 10 years. Using the explained analytical procedures, we monitor the behavior of the price during important events, which actively influenced not only the development of the commodity market but also the entire international financial market. The work is divided into 3 parts, contains 11 charts in the form of pictures and 3 tables, which contains data from 1929 on the price of gold, the Dow Jones index, the year-on-year increase in inflation and the factors that primarily influenced the development. In the first chapter, we defined traditional theoretical knowledge about the gold and commodity market. In the second chapter, we presented the objectives and methods, especially ways of analyzing the price development of the commodity. In the last part of the bachelor thesis, we analyzed the price development and position of gold in the past, present, and future.

Keywords: gold, market, commodity, commodity market, finance, analytics, price, development, trading, investment, inflation, crisis, mining

Obsah

Úvod.....	3
1 Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí.....	4
1.1 Zlato ako dôležitá komodita na medzinárodnom trhu	4
1.1.1 Zásoby zlata vo svete	5
1.1.2 Menové systémy spojené so zlatom.....	5
1.1.3 Ekonomický význam zlata	7
1.2 Komoditný trh a možnosti investovania	9
1.2.1 História komoditných trhov	10
1.2.2 Typy komoditných trhov a ich fungovanie	12
1.2.3 Pohyby cien na komoditných trhoch.....	13
1.2.4 Finačná analýza na komoditných trhoch.....	14
1.2.5 Obchodovanie na komoditnom trhu.....	15
1.2.6 Psychológia pohybu cien komoditného trhu.....	16
1.2.7 Investovanie do zlata.....	16
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	18
2.1 Cieľ práce.....	18
2.2 Metodika práce a metódy skúmania.....	18
2.2.1 Fundamentálna analýza.....	19
2.2.2 Technická analýza.....	21
2.2.3 Najpoužívanejší softvér pre technickú analýzu finančných dát – TradingView	22
2.2.4 Najznámejšie štýly a nástroje technickej technickej analýzy	23
2.2.5. Sentimentálna analýza.....	28
3. Výsledky práce	31
3.1 Faktory ovplyvňujúce cenu zlata	31

3.1.1 Korelácie a indexy ovplyvňujúce cenu zlata.....	33
3.2 Cenový vývoj zlata v období 1929-2000 v korelácii s významnými udalosťami	34
3.2.1 Veľká hospodárska kríza v roku 1929	34
3.2.2 Koniec Brettonwoodskeho systému.....	36
3.2.3 Ekonomická expanzia 1980-2000	37
3.3 Vývoj cien zlata po prelome tisícročia (2000-2022).....	38
3.3.2 Finančná kríza 2007-2012.....	39
3.4 Modelová analýza ceny zlata v roku 2032 na základe stanovených postupov	41
Záver	45
Zoznam použitej literatúry	47
Prílohy	50

Úvod

Zlato bolo počas celej modernej histórie ľudstva to najdôležitejšie, čo ovplyvňovalo správanie a motiváciu ľudí, ktorý počas celého života sústredili svoju pozornosť na činnosti primárne založené na možnosti jeho nadobudnutia, či jeho hromadenia. V konečnom dôsledku doslova menilo dejiny ľudstva. Zlato zohralo dôležitú úlohu vo svetovej ekonomike, ako aj v politickom dianí, pretože má mnoho využití. Spomenúť môžeme napríklad: šperky, priemyselný vstup, peňažná základňa alebo mena štátu. Jednotlivci držali zlato vo forme mincí, tehličiek alebo šperkov, centrálné banky a vlády po celom svete držali zlato ako menové rezervné aktíva a menšie tehličky ako poistku proti devalvácií meny. Bakalárska práca je rozdelená do troch častí.

Prvá časť vychádza zo samotnej problematiky zlata ako historicky najdôležitejšej komodity v kontexte celého medzinárodného finančného trhu. Okrem histórie zlata a jeho implementácie do ekonomiky formou zlatého štandardu alebo Bretton-Woods systému sme detailne rozoberali komoditný trh ako celok. V druhej časti práce môžeme nájsť vysvetlenie finančnej analytiky, jej troch základných postupov ako aj praktické ukážky konkrétnych nástrojov, ktoré analytici po celom svete využívajú v rámci technickej analýzy grafov na finančných trhoch. V poslednej časti sa nachádzajú ukážky cenového vývoja zlata počas historicky významných udalostí od roku 1929 až po rok 2000. Následne sme použili tradičné analytické štýly na nazbieranie údajov správania zlata ako verejne obchodovateľnej komodity po prelome tisícročia. Na základe získaných dát z pozorovaní sme sa snažili predpokladať možný cenový vývoj v priebehu rokov 2022-2032.

Cieľom práce je pozorovať všetky historicky významné udalosti, ktoré vplývali na postupnú implementáciu komodity do bežného života ľudí, jeho investičné hodnoty a podiel na medzinárodnom finančnom trhu. Záverečným pozorovaním je snaha predikovať jeho cenu v roku 2032 za pomoci analytických postupov, ktoré sme v teoretickej časti vysvetlili.

1 Súčasný stav riešenia problematiky doma a v zahraničí

Zlato zohralo dôležitú úlohu vo svetovej ekonomike, ako aj v politickom dianí, pretože má mnoho využití. Spomenúť môžeme napríklad: šperky, priemyselný vstup, peňažná základňa alebo mena štátu. Jednotlivci držali zlato vo forme mincí, tehličiek alebo šperkov, centrálné banky a vlády po celom svete držali zlato ako menové rezervné aktíva a menšie tehličky ako poistku proti devalvácií meny.¹

1.1 Zlato ako dôležitá komodita na medzinárodnom trhu

Zlato je lesklé, kovové a ľahko roztaviteľné do mincí a šperkov. Nehrdzavie, nekoroduje a nekazí sa. Avšak aj pri zlato sa vyskytujú problémy. Na rozdiel on iných komodít, ako je ropa alebo pšenica, nie je spotrebovateľné. Keď sa zlato vyťaží, zostane na svete. Na druhej strane sa barel ropy mení na plyn a iné produkty. Zrná sa konzumujú v potrave. Zlato sa mení na šperky, používa sa v umení, skladuje sa v ingotoch zamknutých v trezoroch. Bez ohľadu na porovnanie spotrebovateľného a nespotrebovateľného je zlato a jeho chemické zloženie trvalé. Z toho dôvodu argument ponuky/dopytu, ktorý môžeme uplatniť v prípade komodít, ako je ropa a obilniny, neplatí tak dobre pre zlato. Ponuka sa časom zvýši, aj keď dopyt po kove klesne.²

Predtým ako dokážeme úplne pochopiť účel zlata sa musíme najskôr pozrieť na počiatky trhu so zlatom. Už starovekí Egypťania vytvárali náboženské artefakty a šperky, ale história zlata začala oveľa skôr. Zlato však nebolo vždy používané ako platidlo, to sa zmenilo až po roku 560 p.n.l. V tom čase chceli obchodníci vytvoriť ľahko prevoditeľnú a štandardizovanú formu peňazí, ktorá by zjednodušila obchod. V rôznych kútoch zeme už boli zlaté šperky široko akceptované a uznávané, preto sa zdalo byť efektívnym riešením vytvorenie zlatej mince vyrazenej pečaťou.³

Jeho význam aj naďalej posilňoval po nástupe zlata ako peňazí v celej Európe a Spojenom kráľovstve, pričom relikvie z gréckej a rímskej ríše boli exkluzívne vystavené v múzeách po celom svete. V roku 775 Veľká Británia vyvinula svoju vlastnú menu na báze kovov. Šilinky, pence a britská libra (predstavujúca libru šterlingového striebra) boli

¹ Silver & Gold. Energy and Environmental Profile of the U.S. Department of Energy. 2013. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.08]. Dostupné na : <https://www.energy.gov/sites/prod/files/2013/11/f4/gold-silver.pdf>

² Adam Hayes, Investopedia, Commodities, Investing in GOLD 20.2.2021 [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/economics/09/why-gold-matters.asp>

³ LOUDIS,Nick. Does It Still Pay to Invest in Gold? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-04.10] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/08/invest-in-gold.asp>

založené na množstve zlata (alebo striebra), ktoré predstavovalo. Bohatstvo v Ázii, Amerike, Afrike a celej Európe nakoniec symbolizovalo zlato.⁴

1.1.1 Zásoby zlata vo svete

Medzi hlavných hráčov v celosvetovej ťažbe zlata patria Čína, Južná Afrika, Spojené štáty americké, Austrália, Rusko a Peru. Svetová produkcia zlata ovplyvňuje cenu zlata, ďalší príklad toho, ako sa ponuka stretáva s dopytom. Produkcia zlatých baní bola v roku 2018 zhruba 3 260 ton, čo je nárast z 2 500 ton v roku 2010.⁵

Avšak napriek nárastu v priebehu desiatich rokov sa produkcia ťažby zlata od roku 2016 výrazne nezmenila. Jedným z dôvodov je, že „ľahké zlato“ už bolo vyťažené; baníci teraz musia kopať hlbšie, aby sa dostali k rezervám kvalitného zlata. Skutočnosť, že zlato je náročnejšie na prístup, vyvoláva ďalšie problémy: baníci sú vystavení ďalším nebezpečenstvám a zvyšuje sa vplyv na životné prostredie. Skrátka, získať menej zlata stojí viac. Toto zvyšuje náklady na produkciu zlatých baní, čo niekedy vedie k vyšším cenám zlata.⁶

Vlády majú historicky dlhú históriu míňania viac, ako zarábajú, takéto scenáre sú vždy sprevádzané celkom liberálnym tlačením peňazí. Už viac ako storočie sa v Spojených štátoch peňažná zásoba rozširuje v priemere o viac ako 6,5 percenta ročne. Keď sa vláda dostane do ťažkostí s výdavkami, fiat meny majú tendenciu vidieť expanziu ich príslušnej peňažnej zásoby. Vlády sa v histórii dostali do mnohých ťažkostí. Ponuka zlata je na rozdiel od fiat meny prakticky fixná. Pretože približne 70 % všetkého zlata už bolo vyťažených, existuje len obmedzené množstvo budúcej produkcie zlata, ktoré možno preniesť do trhu. V porovnaní s fiat menami to posilňuje argument na strane ponuky pre zlato.⁷

1.1.2 Menové systémy spojené so zlatom

Zlatý štandard je menový systém, v ktorom je štandardnou jednotkou meny pevné množstvo zlata alebo sa uchováva v hodnote pevne stanoveného množstva zlata. Mena je voľne vymeniteľná doma aj v zahraničí za pevné množstvo zlata za jednotku meny. V takomto systéme, výmenné kurzy medzi krajinami sú pevné. To znamená že, ak výmenné kurzy

⁴LOUDIS, Nick. Does It Still Pay to Invest in Gold? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-04.10]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/08/invest-in-gold.asp>

⁵FOLGER, John. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>

⁶Ibid

⁷ROSEMAN, Joe. SWAG: Alternative Investments for the Coming Decade. 1. vydanie. [knižný zdroj] [cit. 2022-04.24]. Surrey: Grosvenor House Publishing Ltd., 2012. St.125. ISBN 978-1-78148-518-7

stúpnu nad alebo klesnú pod pevnú mincovnú sadzbu viac ako náklady na prepravu zlata z jednej krajiny do druhej, dochádzka k veľkému prílevu alebo odlivu zlata, kým sa kurzy nevrátia na oficiálnu úroveň.⁸

Zlatý štandard môžeme definovať ako systém, ktorý viaže hodnotu meny k hodnote daného množstva zlata. Najjednoduchším spôsobom, ako to môžeme spojiť s praxou, je používať zlato ako peniaze, plnohodnotné mince, pruhy, tehličky a tak aj ako ukazovateľ hodnoty tovaru. Tým ako sa stávali monetárne systémy stále zložitejšími, odkazoval zlatý štandard k papierovým menám, ktorých hodnota bola viazaná na hodnotou konkrétneho množstva zlata. Bežne boli papierové peniaze zameniteľné za zlato. Keď hodnota papierových peňazí klesla pod svoju zlatú paritu, boli papierové peniaze vrátené svojmu emitentovi, ktorý ich (v ideálnom prípade) následne odobral z obehu. Aby sa zvýšila hodnota meny, znížila sa ponuka. Keď hodnota papierových peňazí prerástla zlatú paritu, ponuka sa zvýšila. Mechanizmus spojenia so zlatom bola úprava ponuky. Týmto spôsobom bol zlatý štandard v skutočnosti menovým výborom spojený so zlatom.⁹

Zlatý štandard sa začal používať v Spojenom kráľovstve v roku 1821. Pred tým bolo hlavným svetovým menovým kovom striebro. Zlato sa pred tým využívalo napríklad na razenie mincí, ale dovtedy nebolo používané ako jediný referenčný kov. V nasledujúcich 50. rokoch sa bimetalový režim zlata a striebra používal mimo Spojeného kráľovstva.¹⁰

V 70. rokoch 19. storočia bol monometalický zlatý štandard prijatý Nemeckom, Francúzskom, Spojenými štátmi a následne aj v mnohých ďalších krajinách. Tento posun nastal vďaka objavom zlata v západnej Severnej Amerike, čo zvýšilo jeho dostupnosť. Úplný zlatý štandard prevládal do roku 1914. Zlato bolo možné kupovať a predávať v neobmedzenom množstve za pevnú cenu v konvertibilných papierových peniazoch za jednotku hmotnosti kovu. Vláda úplného zlatého štandardu bola krátka, trvala len od 70. rokov 19. storočia do vypuknutia prvej svetovej vojny. Zlatý štandard bol obnovený do roku 1928. Väčšina krajín z dôvodu relatívneho nedostatku zlata prijala „štandard výmeny zlata“, v rámci ktorého doplnili centrálné banky svoje zlaté rezervy o meny (americké doláre a britské libry), ktoré boli zameniteľné za zlato pri stabilnom výmennom kurze. Štandard

⁸LEWIS,Nathan. ZLATO: minulé a pravé budúci peníže. 1. vydanie. Praha : PRAGMA, 2013. [knižný zdroj]. [cit. 2022-04.19] st.92, ISBN978-80-7349-385-1, PRAGMA 2013

⁹ Ibid

¹⁰BRITANNICA, The Editors of Encyclopedia. gold standard. *Encyclopedia Britannica*. 2019. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na :<https://www.britannica.com/topic/gold-standard>

výmenny zлата za tieto devízy sa opäť zrútil v 30. rokoch z dôvodu Veľkej hospodárskej krízy. Do roku 1937 ani jedna krajina nezostala na úplnom zlatom štandarde.¹¹

Výhodou zlatého štandardu je obmedzenie možnosti vlády alebo banky spôsobovať infláciu cien nadmerným vydávaním papierovej meny, aj keď existujú dôkazy, že ani pred prvou svetovou vojnou menové orgány nekontrahovali dodávky peňazí, keď sa v krajine vyskytol odliv zлата a vytvárali istotu v medzinárodnom obchode tým, že poskytuje pevný model výmenných kurzov.¹²

Nevýhodou je, že zlatý štandard nemusí poskytovať dostatočnú flexibilitu v ponuke peňazí. A to z toho dôvodu, že ponuka novo vyťaženého zлата úzko nesúvisí s rastúcimi potrebami svetovej ekonomiky na primeranú zásobu peňazí, krajina nemusí byť schopná izolovať svoju ekonomiku od inflácie. Ďalšou nevýhodou pre krajinu s deficitom platieb je proces prispôsobenia sa, ktorý môže byť dlhý a bolestivý, keď sa zvýši nezamestnanosť alebo pokles miery dochádza k hospodárskej expanzii.¹³

Počas druhej svetovej vojny bolo jasné, že po skončení vojny bude potrebný nový medzinárodný systém, ktorý nahradí zlatý štandard. Jeho návrh bol vypracovaný na konferencii v Bretton Woods v USA v roku 1944. Politická a ekonomická dominancia USA si vyžadovala, aby bol dolár stredobodom systému. Po chaose medzivojnového obdobia sa objavila túžba po stabilite, pričom pevné výmenné kurzy sa považovali za nevyhnutné pre obchod, ale aj po väčšej flexibilitate, než poskytoval tradičný zlatý štandard. Navrhnutý systém fixoval dolár k zlatu na existujúcej parite 35 USD za trójsku uncu. Všetky ostatné meny mali na rozdiel od klasického zlatého štandardu fixné, ale upraviteľné výmenné kurzy k doláru.¹⁴

1.1.3 Ekonomický význam zлата

Za hlavný ekonomický motor pre mnohé krajiny na celom svete môžeme považovať ťažbu zлата. Pokiaľ je ťažba dobre riadená, transparentná a zodpovedná, môže byť hlavným prispievateľom k hospodárskemu rastu, a súčasne môže viesť k vytváraniu pracovných

¹¹BRITANNICA, The Editors of Encyclopedia. gold standard. *Encyclopedia Britannica*. 2019. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na :<https://www.britannica.com/topic/gold-standard>

¹² BRITANNICA, The Editors of Encyclopedia. *Encyclopedia Britannica*. 2019. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na : <https://www.britannica.com/topic/gold-exchange-standard>

¹³Ibid

¹⁴WORLD GOLD COUNCIL. History of gold. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na: <https://www.gold.org/about-gold/history-gold>

a obchodných príležitostí pre obyvateľov. Okrem pracovných miest a zamestnanosti prináša ťažba zlata do krajín priame zahraničné investície, devízové a daňové príjmy.¹⁵

Dlhodobý aj krátkodobý rast objemu zlata má veľký vplyv na ekonomiku. Ako uviedol Zdeněk Revanda „mierny dlhodobý rast každej ekonomiky je pri zlatých peniazoch spojený s miernym rastom ich množstva v obehu. Množstvo zlatých peňazí môže rásť, pretože subjekty, ktoré majú zlato a nechcú proti nemu emitovať svoje vlastné peniaze, permanentne toto zlato predávajú bankám, či iným eminentom zlatých peňazí.

Predaj zlata eminentom taktiež znamená, že ľudia konečne pochopili, že napríklad zlaté šperky sú k ničomu a že zlato musí slúžiť predovšetkým k peňažným účelom. Pretože fyzickým zlatom nie je pohodlné platiť a hlavne asi existovali aj bezhotovostné peniaze. Je zmysluplné, aby zlato vyťažené v baniach – často za “neľudských“ podmienok – bolo opäť „zakopané pod zem“.¹⁶

Pre krajinu, v ktorej sa nachádzajú spoločnosti ťažiacie zlato je ich existencia veľkým prínosom, pretože tieto spoločnosti investujú do infraštruktúry a verejných služieb, z ktorých môžeme spomenúť napríklad zlepšenie stavu ciest, dodávok vody a elektriny. Prínosom môže byť aj budovanie miestnych dodávateľských reťazcov všade tam, kde je to možné, čím podporujú podnikanie a pomáhajú existujúcim podnikom rásť. Spoločnosti, ktoré ťažia zlato, majú tiež etické a komerčné stimuly tzv. „sociálnu zodpovednosť“. Ich prioritou je zlepšenie zdravia a vzdelávania komunit v danej krajine. Mnohé investujú do sociálnej infraštruktúry vrátane škôl, vysokých škôl a zdravotných stredísk. Spoločnosti pri plánovaní a realizácii týchto programov často spolupracujú s komunitnými alebo mimovládnyimi organizáciami. Tieto investície zlepšujú príležitosti a blahobyť miestnych ľudí.¹⁷

Významnou prekážkou ekonomického rozvoja vo veľkej časti rozvojového sveta je nedostatočný prístup k energii, čistej vode, dopravnej infraštruktúre. Ťažba zlata často prebieha v odľahlých oblastiach, kde je slabá infraštruktúra, takže spoločnosti investujú do budovania, zásobovania energiou, vodovodných potrubí, ciest. Celú infraštruktúru, od ciest

¹⁵ REVANDA, Zdeněk. Peníze a zlato, ekonomický růst, emise zlatých peněz a úvěry, 1. vydanie. Praha: Management press,s.r.o. 2010. Strana 203. ISBN978-80-7261-260-4, [cit. 2022-04.18]

¹⁶ Ibid

¹⁷ WORLD GOLD COUNCIL. Gold for development [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.gold.org/gold-supply/gold-mining-lifecycle>

po elektrárne zanechávajú baníci po skončení životnosti svojich baní. Je to hlavnou zložkou vplyvu na rozvojové ekonomiky a ekonomiky so strednými príjmami.¹⁸

Svetová rada pre zlato (World Gold Council – WGC) je neziskové združenie svetových producentov zlata. Taktiež sa považuje ako organizáciu, ktorá prispieva rozvoju trhu pre zlatý priemysel. WGC má tridsaťtri členov. Bola založená s cieľom, aby podporovala využívanie zlata, dopyt po ňom prostredníctvom nových marketingových stratégií, jeho výskum a lobovanie. Cieľom WGC je maximalizovať potenciálny rast odvetvia monitorovaním a obhajovaním existujúcej spotreby zlata. Špecifickým cieľom je stimulovať a udržiavať dopyt po zlato. Sídlo WGC je v Londýne a pokrýva trhy, ktoré tvoria približne tri štvrtiny svetovej ročnej spotreby zlata.¹⁹

Aj keď zlato stratilo svoju pozíciu hlavnej rezervy, v centrálnych bankách je zlato popri rezervných menách dôležitou súčasťou rezerv. Keď centrálné banky diverzifikujú svoje menové rezervy – od papierových mien, ktoré nahromadili, do zlata – cena zlata zvyčajne stúpa. V mnohých krajinách devízové rezervy pozostávajú predovšetkým zo zlata.²⁰

Bloomberg oznámil, že centrálné banky globálne nakupujú najviac zlata, odkedy USA v roku 1971 opustili zlatý štandard, pričom údaje za rok 2019 len mierne klesli oproti 50 ročnému rekordu z roku 2018. Podľa Svetovej rady pre zlato bolo v roku 2019 najväčším nákupcom zlata Turecko, po ňom nasledovalo Rusko, Poľsko a Čína. Vlády nakúpili v roku 2019 celkovo 650 ton zlata, čo je mierny pokles oproti 656 tonám nakúpeným v roku 2018 a stále sa blížia maximám, ktoré sme nezažili za posledných 50 rokov.²¹

1.2 Komoditný trh a možnosti investovania

Komoditný trh slúži na nákup, predaj a obchodovanie so surovinami alebo primárnymi produktmi. Komodity sa rozdeľujú do dvoch širokých kategórií, tvrdé a mäkké komodity.

Medzi tvrdé komodity patria prírodné zdroje, ktoré sa musia ťažiť, ako napríklad, zlato,

¹⁸ WORLD GOLD COUNCIL. Gold for development [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.gold.org/gold-supply/gold-mining-lifecycle>

¹⁹CHEN, James, World Gold Council [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.19]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/w/worldgoldcouncil.asp>

²⁰FOLGER, John. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>

²¹Ibid

ropa, zemný plyn, kaučuk. Medzi mäkké komodity sa zahŕňajú poľnohospodárske produkty alebo hospodárske zvieratá, ako kukurica, pšenica, káva, cukor, sójové bôby alebo napríklad bravčové mäso. Podľa rôznych odborníkov poznáme viac definícií komoditného trhu ako napríklad: ²²

„Jednoducho povedané komodity sú suroviny. Väčšina základných surovín okolo nás, ako je napríklad pšenica, ovos, hovädzie mäso, bravčové mäso, ale aj ropa, zlato alebo bavlna, to všetko sa súhrnne nazýva komodity. Komodity sú jedným zo základov života na našej planéte a kým bude existovať ľudstvo, bezpochyby tu budú aj najrôznejšie komodity, ktoré budú denne kupovať a predávať milióny ľudí. Komoditný trh je tak možno jedným z najväčších trhov na svete, je bezpochyby omnoho väčší ako denné množstvo nakúpených a predaných „spoločností“ vo forme akcií.“²³

„Komoditný trh teda môžeme charakterizovať ako fyzické alebo virtuálne trhovisko, na ktorom sa realizuje nákup, predaj a obchodovanie s komoditami. V súčasnosti existuje niekoľko desiatok komoditných trhov po celom svete, na ktorých je možné obchodovať s rôznymi druhmi komodít. Existuje viacero spôsobov, ako je možné investovať do takýchto komodít, avšak za najpriamejší spôsob sa považujú futures kontrakty.“ (Hayes, 2021)

Každá definícia má v zásade rovnaký význam. Komodity boli, sú a budú potrebné pre existenciu ľudstva na tejto planéte a z toho dôvodu majú bohatú históriu.

1.2.1 História komoditných trhov

Obchodovanie s komoditami siaha do začiatkov ľudskej civilizácie, keď kmeňové klany a kráľovstvá obchodovali a vymieňali medzi sebou zásoby a iné položky za jedlo. Obchodovanie s komoditami predchádzalo obchodovaniu s akciami a dlhopismi. Vzostup impérií, ako je staroveké Grécko a Rím, môže byť priamo spojené so schopnosťou vytvárať zložité obchodné systémy a uľahčovať výmenu komodít napriek veľkým vzdialenostiam prostredníctvom ciest, ako je slávna Hodvábna cesta, ktorá spájala Európu s Ďalekým východom. ²⁴

²² HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

²³ NESNÍDAL, T. – PODHAJSKÝ P.: Jak se stát intradenním finančníkem. Praha: Centrum finančního vzdělávání, 2008. s. 10. ISBN 80-903874-4-7

²⁴ HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

V súčasnosti sa komodity stále vymieňajú po celom svete a vo veľkom rozsahu. Obchodovanie sa stalo s príchodom búrz a finančných trhov s derivátmi sofistikovanejším, obchodovanie s komoditami na burzách je regulované a štandardizované, čo umožňuje likvidné a efektívne trhy.²⁵

„Pojem „burza“ sa používa po celej kontinentálnej Európe (nemecky „Börse“, francúzsky „Bourse“, taliansky „Borsa“, holandsky „Beurs“). Pojem „burza“ sa vyvinul historicky ako označenie pre zvláštny druh zhromažďovania obchodníkov, na ktorých sa uskutočňovala kúpa a predaj tovarov, ktoré neboli na trhu fyzicky prítomné, teda ako označenie pre zvláštny druh trhu. V angličtine sa používa pre označenie burzy pojem „Exchange“, ktorý je odvodený od prvého predmetu burzových obchodov - zmenky“²⁶

„Prvá opčná burza, na ktorej sa začalo obchodovať s opciami, bola Chicago Board Options Exchange (CBOE), otvorená v roku 1973. Odvtedy začali vznikať opčné burzy nielen na americkom kontinente, ale aj v Európe.“²⁷

Najvplyvnejším moderným komoditným trhom je Chicago Board of Trade (CBOT), ktorý bol založený v roku 1848. Pôvodne sa na ňom obchodovalo len s poľnohospodárskymi komoditami, ako je pšenica, kukurica a sójové bôby, aby pomohli farmárom a spotrebiteľom komodít riadiť riziká odstránením cenovej neistoty z týchto poľnohospodárskych produktov. Dnes uvádza opcie a termínové zmluvy na širokú škálu produktov vrátane zlata, striebra, amerických štátnych dlhopisov a energetických produktov.²⁸

Skupina (CME) Chicago Mercantile Exchange sa v roku 2007 zlúčila s CBOT a pridala nové produkty úrokových sadzieb a akciového indexu k existujúcim ponukám poľnohospodárskych produktov skupiny. Niektoré komoditné burzy sa v posledných rokoch zlúčili alebo celkovo zanikli. Väčšina búrz nesie niekoľko rôznych druhov komodít, aj keď niektoré sa špecializujú na konkrétnu skupinu.²⁹

²⁵HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

²⁶DÉDIC, J.: Burza cenných papírů a komoditní burza. Prospektrum, 1992. s. 46. ISBN 80-85431-62-9

²⁷VESELÁ, Jitka.: Investování na kapitálových trzích. 1. vydanie. Praha : Wolters Kluwer. 2007. s. 53. ISBN 978-80-7357-297-6

²⁸ HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

²⁹Ibid

1.2.2 Typy komoditných trhov a ich fungovanie

Vo všeobecnosti sa s komoditami obchoduje buď na spotových trhoch, alebo na trhoch s derivátmi. Spotové trhy sa tiež označujú ako „fyzické trhy“ alebo „hotovostné trhy“, kde si kupujúci a predávajúci vymieňajú fyzické komodity za okamžité dodanie³⁰.

Trhy s derivátmi zahŕňajú forwardy, futurity a opcie. Forwardy a futurity sú derivátové zmluvy, ktoré využívajú ako podkladové aktívum spotový trh. Sú to zmluvy, ktoré dávajú vlastníčkovi kontrolu nad podkladom v určitom bode v budúcnosti za cenu dohodnutú dnes. Fyzické dodanie komodity alebo iného aktíva sa uskutoční až po uplynutí platnosti zmlúv a obchodníci často svoje zmluvy prevrátia alebo uzatvoria, aby sa úplne vyhli dodávke alebo prevzatíu. Forwardy a futurity sú vo všeobecnosti rovnaké, okrem toho, že forwardy sú prispôsobiteľné a obchodujú sa mimo burzy (OTC), zatiaľ čo futurity sú štandardizované a obchoduje sa s nimi na burzách.³¹

Veľkú časť obchodovania s komoditami tvoria kontrakty na budúce dodávky. Účelom obchodovania s futuritami je buď poistiť sa proti riziku zmeny ceny (hedžing), alebo dosiahnuť zisk špekulácie na cenový trend. Ak sa špekulant domnieva, že ceny porastú, kúpi futuritný kontrakt a predá ho, keď si to želá (napr. pri vzdialenejšom termíne dodania). Špekulant buď získa (ak ceny vzrástli), alebo stratí (ak klesli), pričom rozdiel je spôsobený zmenou ceny.³²

„Špekulatívnym obchodom je kúpna zmluva, kedy účastník zmluvy uzavrie zmluvu nie preto, že má ekonomický záujem na reálnom splnení zmluvy, ale preto, že má v úmysle realizovať zisk daný pohybom ceny komodity, ktorá je predmetom obchodovania. Špekulatívne obchody sa častejšie využívajú na komoditných trhoch, ako na trhu s cennými papiermi, pretože ceny komodít podliehajú väčším výkyvom ako ceny cenných papierov.“³³

“Hedžing“ znamená kompenzáciu záväzkov na trhu v skutočnosti termínovými zmluvami. Výrobca, ktorý nakupuje komoditu za spotové (aktuálne) ceny, ale zvyčajne ju ďalej nepredá až o tri mesiace neskôr, sa môže poistiť proti poklesu cien predajom futurít:

³⁰ HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

³¹ Ibid

³² WONNACOTT, Paul. commodity trade. *Encyclopedia Britannica*. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-02.20] Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/commodity-trade>

³³ DĚDIC, Jan. Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vydanie. Praha :Prospektrum, 1992. s. 24. ISBN 80-85431-62-9

ak ceny klesnú, stratí na svojich zásobách, ale môže nakupovať za nižšiu cenu; ak ceny rastú, získava na svojich zásobách, ale stráca na svojich termínovaných predajoch. Keďže pohyby cien na aktuálnom trhu a termínovom trhu spolu úzko súvisia, strata (alebo zisk) v skutočných transakciách bude normálne kompenzovaná porovnateľným ziskom (alebo stratou) na termínovanom trhu.³⁴

Fungovanie termínových trhov si vyžaduje komodity jednotných kvalitatívnych stupňov, aby sa transakcie mohli uskutočniť bez toho, aby kupujúci musel kontrolovať samotné komodity. To vysvetľuje, prečo neexistuje trh s futuritami, napríklad s tabakom, ktorý sa príliš líši v kvalite. Potrebná je aj stála, nekolísavá ponuka; toto sa odborné označuje ako „nízka elasticita ponuky,“ čo znamená, že množstvo komodity, ktoré výrobcovia dodávajú na trh, nie je príliš ovplyvnené cenou, za ktorú sú schopní komoditu predať. Ak by sa ponuka dala pomerne rýchlo prispôbiť zmenám dopytu, špekulácia by sa stala príliš obťažnou a riskantnou, pretože výnimočne vysoké alebo nízke ceny, z ktorých môžu špekulanti profitovať, sa eliminujú hneď, ako sa prispôbí ponuka.³⁵

1.2.3 Pohyby cien na komoditných trhoch

Ceny sa na komoditných trhoch zvyčajne veľmi líšia, a to nielen z krátkodobého, ale aj z dlhodobého hľadiska.³⁶

Z krátkodobého hľadiska dochádza k častým zmenám v zásobovaní v dôsledku rôznych klimatických podmienok (hlavne pre poľnohospodárske produkty) a v dôsledku politických a iných udalostí na medzinárodnej scéne (napríklad uzavretie Suezského prielivu) a v jednotlivých krajinách (napríklad protesty). Zmeny cien spravidla nespôsobujú v krátkodobom horizonte podstatné zmeny v ponuke alebo dopyte po primárnych tovaroch. Hospodárske cykly v dovážajúcich krajinách však majú vplyv na dopyt. Podmienky na trhu sa samozrejme líšia od ponuky produktov. V prípade cukru a pšenice, dopyt je pomerne stabilný, ale ponuka nie; čo sa týka väčšiny kovov, opak je pravdou.³⁷

³⁴ WONNACOTT, Paul. commodity trade. *Encyclopedia Britannica*. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-02.20]_Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/commodity-trade>

³⁵Ibid

³⁶ Ibid

³⁷ Ibid

Z dlhodobého hľadiska je rozsah zmien v dopyte a ponuke zvyčajne väčší. Výrazné a trvalé zvýšenie cien môže napríklad viesť k poklesu dopytu a objaveniu sa náhradných produktov. Po niekoľkých rokoch sa môže ponuka zvýšiť v reakcii na vyššiu úroveň dopytu, ktorá sa odráža vo vyšších cenách. Čas potrebný na prispôsobenie ponuky dopytu sa líši od komodity.³⁸

1.2.4 Finančná analýza na komoditných trhoch

Finančná analýza, ktorá je podskupinou obchodných informácií a riadenia výkonnosti podniku, má vplyv na všetky aspekty spoločnosti a je rozhodujúca pri pomoci firmám pri prognózovaní a plánovaní budúcnosti. Finančná analýza zahŕňa analýzu veľkých objemov finančných a iných relevantných údajov s cieľom nájsť vzory, ktoré možno použiť na vytváranie predpovedí, napríklad čo si klient kúpi alebo ako dlho zostane zamestnanec v práci.³⁹

Spoločnosti si osvojili finančnú analýzu vďaka obchodnej transformácii a technologickým pokrokom, od veľkých dát cez softvér na analýzu spotrebiteľov až po dátové sklady. Práca finančných oddelení sa zmenila z „poskytovateľa informácií“ na „riešiteľa problémov“, keďže začali využívať finančnú analýzu, aby sa zamerali na to, čo sa deje v podnikaní a čo to znamená napredovať. Rýchlejší prístup k informáciám umožňuje podnikom rýchlejšie prijímať informovanejšie rozhodnutia.⁴⁰

Mnoho analytikov považuje prediktívnu analýzu za kritickú súčasť digitálneho prechodu finančného priemyslu. Na zlepšenie predpovedania a rozhodovania je životne dôležitým aspektom schopnosť prehodnotiť minulé a čerstvé údaje s cieľom posúdiť, čo je relevantné pre určitú organizáciu – či už ide o makroekonomické štatistiky, trendy v odvetví alebo ceny ropy.⁴¹

Vo finančných službách a iných odvetviach náročných na údaje je analýza kľúčová. Keďže financie sú odvetvím náročným na transakcie, organizácie poskytujúce finančné služby, najmä investičné banky, generujú a udržiavajú viac údajov, než ktorékoľvek iné

³⁸WONNACOTT, Paul. commodity trade. *Encyclopedia Britannica*. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-02.20] Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/commodity-trade>

³⁹BERSTEIN, Corrine. financial analytics [elektronický zdroj]. [cit. 2022-04.20] Dostupné na: <https://www.techtarget.com/searcherp/definition/financial-analytics>

⁴⁰Ibid

⁴¹Ibid

podnikanie v akomkoľvek inom sektore. Finančné firmy dnes vyhodnocujú štruktúrované aj neštruktúrované údaje, ako sú trhové a obchodné údaje, ako aj údaje zo správ, sociálnych médií a marketingových materiálov.⁴²

Tieto informácie zahrnujú všetky emócie investorov, hodnoty úrokových sadzieb, súhrn znalostí všetkých účastníkov na trhu vrátane obchodníkov, investorov, portfóliových manažérov, analytikov dopytu a ponuky, trhových stratégov, technických aj fundamentálnych analytikov a dokonca aj očakávané správy a výkazy o výsledkoch, ktoré budú vyhlasovať rôzne spoločnosti po uzavretí obchodného dňa. V súlade s týmto predpokladom platí, že jediné informácie, ktoré nie sú zohľadnené, sú tie neznáme. Ako príklad môžeme uviesť obrovské zemetrasenia alebo iné prírodné katastrofy. Aj napriek tomu sú však tieto riziká potenciálnych udalostí už zohľadnené v trhovej cene.⁴³

1.2.5 Obchodovanie na komoditnom trhu

Pre väčšinu individuálnych investorov je prístup na komoditné trhy, či už spotové alebo derivátové, neudržateľný. Priamy prístup na tieto trhy si zvyčajne vyžaduje špeciálny maklérsky účet a/alebo určité povolenia. Keďže sa komodity považujú za alternatívnu triedu aktív, združené fondy, ktoré obchodovali s komoditnými futuritami, ako sú CTA, zvyčajne umožňujú len akreditovaným investorom. Bežní investori však môžu získať nepriamy prístup ku komoditám prostredníctvom samotného akciového trhu. Akcie ťažobných alebo materiálových spoločností majú tendenciu korelovať s cenami komodít a teraz existujú rôzne ETF, ktoré sledujú rôzne komoditné alebo komoditné indexy.⁴⁴

Investori, ktorí chcú diverzifikovať svoje portfólio, sa môžu pozrieť na tieto ETF, ale pre väčšinu dlhodobých investorov budú akcie a dlhopisy tvoriť jadro ich držby. Navyše, keďže ceny komodít sú volatilnejšie ako akcie a dlhopisy, obchodovanie s komoditami je často najvhodnejšie pre tých, ktorí majú vyššiu toleranciu voči riziku a/alebo dlhší časový horizont.⁴⁵

⁴²BERSTEIN, Corrine. financial analytics [elektronický zdroj]. [cit. 2022-04.20] Dostupné na: <https://www.techtarget.com/searcherp/definition/financial-analytics>

⁴³TUREK, Ludvík. Manuál technické analýzy. 1. vydanie. Brno: Czechwealth, 2008. St. 21 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].

⁴⁴HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.20] Dostupné na: <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>

⁴⁵Ibid

1.2.6 Psychológia pohybu cien komoditného trhu

Elementárnym cieľom obchodovania je zarábať, bez problémov môžeme predpokladať, že obchodník sa dobrovoľne nebude zúčastňovať na obchode, o ktorého ziskovosti nie je plne presvedčený. Každý obchod vyžaduje dvoch obchodníkov, ktorí sa zhodnú na trhovej cene. Obidvaja však podliehajú riziku v momente, kedy sa na tejto cene dohodnú. Inak povedané, ako náhle sa cena pohne o najmenšiu jednotku, jeden z nich sa stáva víťazom a druhý porazeným. Nakoľko vieme, že obidvaja obchodníci chcú byť ziskoví a ani jeden z nich nechce prísť o peniaze, môžeme znova predpokladať, že obidvaja majú úplne opačné presvedčenie o budúcej cene danej komodity. Aby sa napokon dvaja obchodníci dohodli na cene, musí mať každý z nich diametrálne odlišné presvedčenie o budúcnosti. Predávajúci verí, že danú komoditu predáva draho voči budúcej cene a kupujúci zasa verí, že nakupuje lacno.⁴⁶

Pokiaľ posledná cena komodity bola 99.14, čo sa stane, ak sa zmení na 99.15? Jednoducho jeden z obchodníkov bude musieť ponúknuť viac, než predtým. Voči poslednej cene musí byť ochotný nakupovať nízko. Akýkoľvek obchodník alebo obchodníci ochotní nakupovať nízko alebo predávať vysoko voči poslednej cene sú z viacerých dôvodov na trhu veľmi podstatní. Po prvé, ktokoľvek ochotný nakupovať vysoko a predávať nízko miesto predávania na nízkej cene a kupovania na vysokej musí mať veľmi silný názor na budúcu hodnotu komodity aj napriek tomu, že tento názor môže pochádzať z jednoduchej paniky. V druhom rade týmto činí poslednú cenu dnom daného trendu.⁴⁷

Z ďalšieho pohľadu agresívne preberá iniciatívu a núti prehrávať kohokoľvek, kto predával za poslednú cenu a prehlbuje straty tých, čo predávali pod ňou. V neposlednom rade vytvára pohyb cien, ktoré môžu nabráť nový trend v prípade, že ostatní obchodníci vnímajú novú cenu ako nízku voči budúcej cene.⁴⁸

1.2.7 Investovanie do zlata

Ako nástroj pre súkromné investície sa zlato vo všeobecnosti považovalo za zabezpečenie proti inflácii alebo devalvácii meny a ako predmet „bezpečného“ investovania.

⁴⁶ DOUGLAS, Mark. Disciplinovaný trader. 1. vydanie. Praha : Impossible, 2009. St. 164. [knižný zdroj] [cit. 2022-03.18]. ISBN 9788025461587

⁴⁷Ibid

⁴⁸Ibid

Hoci niektorí analytici pravidelne pochybujú o význame zlata v tomto smere, dôležitosť pripisovaná trhu so zlatom vo finančnej tlači, kde sa denné cenové pohyby vo všeobecnosti uvádzajú na poprednom mieste, naznačuje, že zlato zostáva aktívom, ktorého cena a investičná výkonnosť sú široko monitorované. Navyše, napriek tomu, že historický význam zlata ako menovej kotvy pominul, zachováva si svoj význam ako oficiálne rezervné aktívum, pričom približne 40 percent svetových menových rezerv (pri trhovom ocenení) je stále držaných vo forme zlata.⁴⁹

Trh so zlatom pozostáva z fyzického trhu so zlatom, na ktorom sa zlaté prúty alebo mince prevádzajú medzi trhovými agentmi, a trhu s papierovým zlatom, ktorý zahŕňa obchodovanie s nárokmi na fyzické akcie, a nie s akciami samotnými. Oba trhy sú úzko prepojené arbitrážou a možnosťou, že účastníci budú nútení uspokojiť nároky papierového zlata fyzicky a ceny papierového zlata sú výrazne ovplyvnené vývojom na trhu s fyzickým zlatom, kde dochádza k neočakávaným zmenám v základnom dopyte a ponuke.⁵⁰

Zlato je teda dlhodobo považované za najlepšiu alternatívu investície, ktorú môžete urobiť, aby ste predišli negatívnym dôsledkom inflácie a poklesu akciového trhu. Historické údaje potvrdzujú, že výkonnosť zlata rastie v časoch vysokej inflácie. Investíciou do zlata môžete tak ako pri akejkoľvek inej investícií ľahko prísť o peniaze, nakoľko má zlato aj svoje maximá a minimá.⁵¹

⁴⁹ O'CALLAGHAN, Gary – RONCESVALES, Orlando. The Structure and Operation of the World Gold Market. [elektronický zdroj]. 1991. [cit. 2022-02.20]. Dostupné na: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/1991/120/article-A001-en.xml>

⁵⁰Ibid

⁵¹NAWAZ, Nishad – VR, Sudindra. A Study on Various Gold Investment [elektronický zdroj]. 2013. [cit. 2022-04.10] Dostupné na : https://www.researchgate.net/publication/303898266_A_Study_on_Various_Forms_of_Gold_Investment

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Zlato lákalo najmocnejších ľudí sveta, ukazovalo mieru bohatstva a kedysi bolo peniazmi. Jeho monetárne vlastnosti sa nestratili dodnes. Avšak ani pri zlate by sme nemali podliehať niektorých informáciám, či dokonca zavádzaniu zo strany niektorých jeho predajcov, ktorí sa stavajú do polohy spasiteľov všetkých problémov.

2.1 Cieľ práce

Hlavným cieľom bakalárskej práce je objasniť význam zlata v rámci medzinárodného komoditného trhu, možnosti analyzovania jeho ceny ako aj predpokladaný cenový vývoj o 10 rokov. V bakalárskej práci analyzujeme vývoj ceny zlata v dvoch rôznych obdobiach. Prvý dôležitý časový horizont je obdobie po Veľkej hospodárskej kríze v roku 1929 až po rok 2000. Obsahom tohto pozorovania je korelácia ceny zlata na udalosti, ktoré ovplyvnili nie len vývoj komoditného trhu ako celku ale taktiež zmenilo moderný globálny finančný systém. Druhý časový horizont, ktorý sme zvolili, je obdobie od roku 2000 až po súčasnosť, pritom sme kládli dôraz na významné udalosti ako napríklad Dot-com bublina alebo hospodárska kríza v roku 2008-2009. Podstatnou časťou je zadefinovanie možného cenového vývoja zlata od roku 2022 do roku 2032 s použitím analytických štýlov uvedených v metodike bakalárskej práce.

Pre dosiahnutie hlavného cieľa bolo nutné si vytýčiť čiastkové ciele, ktoré boli elementárnym predpokladom na získanie potrebných údajov pre analýzu. Čiastkové ciele sme zadefinovali takto:

- Definovať základné východiská k obchodovaniu so zlatom.
- Predstaviť tri základné typy analytických postupov ako technická, sentimentálna a fundamentálna analýza. Okrem zadefinovania primárnych definícií vysvetliť aj konkrétnejšie kroky daných postupov.

2.2 Metodika práce a metódy skúmania

Pri plnení primárneho cieľa práce boli vytýčené ciele dosiahnuté využívaním metód ako analýza, syntéza a komparácia. Pre skĺbenie čo najlepších informácií o problematike sme použili informácie z viacerých kníh, odborných publikácií, internetových článkov a oficiálnych štatistík. Kvôli rozšíreniu množstva informácií sme použili aj cudzojazyčné zdroje, najmä v anglickom jazyku. V praktickej časti sme analyzovali cenový vývoj

komodity zlato pomocou fundamentálnej, technickej a sentimentálnej analýzy, ktoré popíšeme v tejto kapitole.

Mnoho ľudí sa bojí investovať svoje peniaze, zatiaľ čo sledujú správy a vidia, ako rôzne trhové indexy dosahujú nové maximá. Vo väčšine prípadov to je pochopiteľné, pretože ľudia váhajú obchodovať s médiami, ktorým úplne nerozumejú. Keď sa však zoznámia s niekoľkými kľúčovými trhovými ukazovateľmi, môžu proces obchodovania urobiť oveľa menej zastrešujúcim a potenciálne zvýšiť svoje zisky. Za posledných niekoľko desaťročí sa vyvinulo niekoľko disciplín a štýlov analýzy, ktoré obchodníkom a investorom poskytnú rozumný a vzdelaný spôsob rozhodovania o obchodovaní. Tri z týchto disciplín sa dostali do popredia vo svete obchodovania a financií.⁵²

Tieto tri disciplíny teraz podporujú prakticky všetky obchodné rozhodnutia obchodníkov, či už maloobchodných alebo inštitucionálnych. V dôsledku toho by všetci obchodníci a investori mali poznať tieto tri disciplíny, aby boli úspešní na finančných trhoch. Fundamentálna analýza, technická analýza a analýza sentimentu sú tri metódy na analýzu finančných produktov a prijímanie informovaných obchodných rozhodnutí. Aj keď existujú ďalšie platné druhy analýz, ktoré môžu viesť k rozhodnutiam obchodovať s rôznymi finančnými nástrojmi a cennými papiermi, všetky možno z väčšej časti klasifikovať ako odvetvie týchto troch disciplín.⁵³

2.2.1 *Fundamentálna analýza*

Fundamentálna analýza je jedným z hlavných a zároveň najobľúbenejších analytických štýlov používaných nielen bežnými investormi a aktívnymi obchodníkmi na burzách ale aj veľkých firiem a inštitúcií. Nakoľko sa v 21. storočí môžeme rozprávať o rovnakých možnostiach prístupu k informáciám všetkými subjektami trhu, sa úspešnosť nevyjadruje na základe množstva informácií ale kvalite ich spracovania. Zároveň sa tento spôsob dá považovať za najľahšiu a najprístupnejšiu cestu k získaniu údajov o možnostiach jednotlivých investícií. Na rozdiel od technickej analýzy, ktorá vyžaduje dlhoročné skúsenosti, platené informácie/vzdelanie a špeciálne na ňu stanovené programy, je sledovanie informácií zverejňovaných pre širokú verejnosť nepoužívanjšou analytickou stratégiou. Zároveň to však dáva, príležitosť veľkým hráčom na trhu manipulovať

⁵² NAVDEEP, Singh. 3 Types of Analysis in Trading that Every Trader Must Know. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.17]. Dostupné na : <https://tradeveda.com/3-types-of-analysis-in-trading-that-every-trader-must-know/>

⁵³ Ibid

prostredníctvom médií verejnú mienku a správanie investorov, ktorí často veria práve najsledovanejším televíznym staniciam alebo denníkom.⁵⁴

Zlato sa v modernej ekonomickej histórii považuje za najrozumnejšiu alternatívu uloženia financií počas nestabilnej situácie vo svete, z toho dôvodu je jednou z najpodstatnejšej časti fundamentálnej analýzy komodít sledovanie geopolitickej situácie vo svete ako aj verejné vyjadrenia a kroky najvýznamnejších štátov v rámci nakupovania a ťažby zlata.⁵⁵

Ďalším efektívnym druhom fundamentálnej analýzy je sledovanie výkazov, správ, prípadne aktivity sociálnych médií menších subjektov na trhu. V prípade výkazov pre makroekonomické aktíva ako sú komodity, je potrebné sledovať výkazy štátov o zlatých rezervách v rámci ich pokladnice, prípadných nákupoch na svetovom trhu alebo plánované ekonomické programy centrálnych bánk na najbližšie roky.⁵⁶

Za zmienku určite stoja aj informácie, ktoré môžeme nadobudnúť z verejnej aktivity komoditných ťažiarenských spoločností. Tie majú často dôležité slovo pri podiele na medzinárodnom komoditnom trhu. Indíciou budúceho cenového vývoja môže byť aj výsledok ich ročnej ekonomickej aktivity, či cenový vývoj akcií obchodovateľných na akciovej burze. Práve tieto aspekty nám dávajú hodnotný predpoklad na makroekonomickú aktivitu v rámci komoditného trhu. Taktiež nám to môže indikovať oslabenie dopytu po aktíve, stave ponuky a prípadnom záujme subjektov o iné potenciálnejšie aktívum.⁵⁷

Z mikroekonomického pohľadu menej likvidných aktív, ako napríklad akcie alebo kryptomeny je veľmi podstatné sledovať verejné vyhlásenia, výkazy alebo stanoviská zainteresovaných spoločností a inštitúcií. Tie bývajú najčastejšie majoritnými podielovými vlastníkami alebo akcionármi daných spoločností a ich správanie nám môže indikovať cenový vývoj aktíva na určité obdobie. Do tohto druhu analýzy môžeme zahrnúť aj konkurenčný boj a reakcie spoločnosti na kritické a konštruktívne názory zo strany konkurenčných projektov alebo spoločností.⁵⁸

⁵⁴SEGAL, Troy. Fundamental Analysis. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.10]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/f/fundamentalanalysis.asp>

⁵⁵Ibid

⁵⁶Ibid

⁵⁷Ibid

⁵⁸ SINGH, Manoj. How to Become Your Own Stock Analyst. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.10] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/09/become-your-own-stock-analyst.asp>

V prípade najmenej likvidných, no zároveň verejne obchodovaných aktív ako sú kryptomeny, investori často ohodnocujú aj aktivity sociálnych médií, komunitných chatov, či prezenciu kľúčových členov tímu na verejnosti. V prípade nových projektov, ktoré len v blízkej budúcnosti pôjdu na burzu, je veľmi podstatné sledovať aj históriu a skúsenosti kľúčových členov tímu napríklad na podnikateľskej sieti Linked.In. Súčasťou fundamentálnej analýzy aktíva môže byť aj hodnotenie efektívnosti využívania a prerozdelenia zisku spoločnosti, marketingové aktivity a dodržiavania zverejneného časového plánu projektu.⁵⁹

2.2.2 Technická analýza

Štúdium akcie na finančnom trhu je známe ako technická analýza. Technik skúma zmeny cien, ku ktorým dochádza na dennej, týždennej alebo mesačnej báze, alebo počas akéhokoľvek iného pevného časového obdobia, ktoré sa zobrazuje graficky ako grafy. V dôsledku toho bol vytvorený termín „analýza grafov“.⁶⁰

„Chartista“ sa len pozerá na cenové grafy, zatiaľ čo technický analytik sa pozerá aj na technické indikácie vyplývajúce zo zmien cien. Namiesto toho, aby sa technickí analytici pozerali na základné príčiny, ktoré (zdá sa), že ovplyvňujú trhové ceny, sledujú, ako sa správajú finančné trhy. Aj keby boli dostupné všetky relevantné informácie o konkrétnom trhu alebo akciách, technici sa domnievajú, že by nebolo možné predpovedať presnú „reakciu“ trhu na tieto informácie. Existuje toľko faktorov, ktoré sa v danom čase vzájomne ovplyvňujú, že je ľahké prehliadnuť tie najvýznamnejšie v prospech „príchute dňa“. S výnimkou neočakávaných správ, ako sú prírodné katastrofy alebo zásahy vyššej moci, technický analytik tvrdí, že všetky podstatné informácie o trhu sú zohľadnené (alebo zľavnené) v cene.⁶¹

Pokiaľ ide o finančné trhy, je jasné, že existujú trendy, dynamika a vzorce, ktoré sa v priebehu času opakujú, aj keď nie rovnakým spôsobom. Či už ide o akcie, komodity, meny alebo dlhopisy, grafy sú sebe podobné, pretože zobrazujú rovnakú fraktálovú štruktúru (fraktál je malý vzor; sebe podobný, čo znamená, že celkový vzor pozostáva z menších verzií rovnakého vzoru). V grafe sa odráža nálada davu a nie základné problémy. Výsledkom je,

⁵⁹ SINGH, Manoj. How to Become Your Own Stock Analyst. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.10] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/09/become-your-own-stock-analyst.asp>

⁶⁰ BERTSCHI, Rolf. Technical Analysis – Explained. [elektronický zdroj]. 2010. [cit. 2022-04.17] Dostupné na : https://www.credit-suisse.com/pwp/pb/pb_research/technical_tutorial_de.pdf

⁶¹Ibid

že technická analýza je štúdiom masovej psychológie u ľudí. V dôsledku toho je tiež známy ako behaviorálne financie.⁶²

2.2.3 Najpoužívanejší softvér pre technickú analýzu finančných dát – TradingView

V práci sme využili softvér pre technickú analýzu finančných dát – TradingView, ktorý je sofistikovaným systémom pre analyzovanie grafov navrhnutý pre obchodníkov, analytikov a investorov všetkých úrovní odbornosti. Ponúka tiež sociálnu sieť, kde môžu používatelia zdieľať nápady, vytvárať vlastné skripty na vylepšenie grafov a vytvárať diskusné miestnosti založené na témach, kde môžu diskutovať o svojich názoroch. Pomocou kompetentného komerčného dátového kanála môžeme jednoducho preskúmať ceny, objem a historické ceny aktív. Okrem toho sú k dispozícii údaje o základoch spoločnosti, čo nám umožňuje ich prehľadávať a sledovať spoločnosti, ktoré spĺňajú naše kritériá.⁶³

TradingView je veľmi praktický nástroj pre nových aj skúsených obchodníkov. Zahŕňa širokú škálu tried aktív vrátane indexov, akcií a komodít. Dlhodobí investori často ignorujú technickú analýzu, a preto sa môžu domnievať, že nástroje ako TradingView im budú zbytočné. Myslíme si však, že stále stojí za to preskúmať jeho používanie, pretože by mohli využiť nejakú technickú analýzu v ich prospech a vylepšiť výsledky investovania. Vo veľmi jednoduchom užívateľskom rozhraní nájdeme takmer všetky platené aj bezplatné indikátory, nástroje a pomôcky, bez ktorých sa technický analytik nezaobíde. Veľkou výhodou je aj personalizované nastavenie rôznych spôsobov, ktoré dotvárajú pre užívateľa prirodzené prostredie na každodennú prácu.⁶⁴

Okrem toho ako jeden z mála programov na analytiku poskytuje presné dáta, ktoré sú v reálnom čase zdieľané na burzách po celom svete. Okrem veľmi užitočnej bezplatnej verzie, ktorá bežnému užívateľovi poskytne dostatočné prostredie ponúka aj niekoľko platených programov. V nich môžeme nájsť rôzne špeciálne nástroje, indikátory a hlavne rozšírenie grafov na viac zariadení, monitorov alebo pohľad na najnižšie cenové pohyby na sekundových grafoch. Je to celosvetovo uznávaný program, ktorý podľa všetkých hodnotení

⁶²BERTSCHI, Rolf. Technical Analysis – Explained. [elektronický zdroj]. 2010. [cit. 2022-04.17]. Dostupné na : https://www.credit-suisse.com/pwp/pb/pb_research/technical_tutorial_de.pdf

⁶³ VILHENA, Carlos. TradingView Review 2022: Is It the Best Stock Charting Tool? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.17]. Dostupné na : <https://finmasters.com/tradingview-review/>

⁶⁴ Ibid

rôznych spoločností každoročne zastáva pozíciu najpoužívanejšieho nástroja na prácu v prostredí technickej analýzy.⁶⁵

2.2.4 Najznámejšie štýly a nástroje technickej analýzy

Základný trend – Momentum, ktorého podstatou je, že cena daného aktíva neustále vytvára vyššie maximá a vyššie minimá. Tento trend sa nazýva rastúce momentum a investori majú tendenciu v rámci tohto trendu nakupovať. Obrat nastáva v čase, kedy aktívum už nedokáže spraviť vyššie maximum a cena spraví nižšie maximum. Tento jav sa nazýva potenciálna zmena momentum. V čase, keď cena aktíva spraví následne nižšie minimum sa mení trend a nastáva klesajúce momentum. V tomto scenári majú investori tendenciu aktívum predávať a očakávajú ďalší pokles.⁶⁶

Keď aktívum dosiahne vyššiu cenu, obchodníci a investori mu budú s väčšou pravdepodobnosťou venovať pozornosť, čím sa trhovacia cena posunie ešte vyššie. Toto pokračuje, kým na trhu nevstúpi veľký počet predajcov, napríklad keď ich neočakávaný incident prinúti prehodnotiť cenu aktíva. Keď je na trhu dostatok predajcov, hybnosť sa posúva a cena aktíva klesá. Obchodníci Momentum sa snažia určiť, aký silný je trend v určitom smere, potom otvoria pozíciu, aby profitovali z predpokladaného posunu ceny, a zatvoria pozíciu, keď trend začne slabnúť. Namiesto toho, aby sa pokúšal nájsť vrchol a dno trendu, obchodník s hybnosťou sa zameriava na hlavnú časť pohybu ceny.⁶⁷

⁶⁵ VILHENA, Carlos. TradingView Review 2022: Is It the Best Stock Charting Tool? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.17]. Dostupné na : <https://finmasters.com/tradingview-review/>

⁶⁶ IG. Momentum trading strategies: a beginner's guide. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-03.18]. Dostupné na : <https://www.ig.com/en/trading-strategies/momentum-trading-strategies--a-beginners-guide-190905>

⁶⁷ Ibid

Obrázok 1: Graf zlata s vyznačeným Momentumom

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

Jedným z najjednoduchších a zároveň najpoužívanejších nástrojov technickej analýzy je kĺzavý priemer. Kĺzavé priemery sa bežne používajú na určenie smeru trendu aktíva, ako aj úrovne podpory a odporu. Pretože závisí od minulých cien, ide o indikátor sledujúci trend – alebo oneskorenie.⁶⁸

Čím väčšie je oneskorenie, tým dlhšie je časové obdobie kĺzavého priemeru. Pretože zahŕňa hodnoty z predchádzajúcich napríklad 200 dní, 200-dňový kĺzavý priemer bude mať oveľa väčší stupeň oneskorenia a reaktivitu ako 20-dňový MA. Investori a obchodníci venujú veľkú pozornosť 50-dňovým a 200-dňovým kĺzavým priemerom pre bežné finančné aktíva, pretože ide o kľúčové obchodné indikácie.⁶⁹

Kĺzavé priemery sú úplne prispôsobiteľným ukazovateľom, čo znamená, že investor môže vypočítať priemer s použitím akéhokoľvek časového rozsahu, ktorý si želá. Kĺzavé priemery sa najčastejšie používajú pre obdobia 15, 20, 30, 50, 100 a 200 dní.⁷⁰

Prakticky sa používajú ako doplnok momentum, kde pri rastúcom trende kĺzavé priemery podporujú rast ceny od spodku a investori od nich očakávajú odraz smerom hore. V opačnom prípade klesajúceho trendu sa priemery nachádzajú nad cenou a investori

⁶⁸ FERNANDO, Jason. Moving Average (MA). [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.18]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/m/movingaverage.asp>

⁶⁹ Ibid

⁷⁰ Ibid

v prípade dotyku s cenou od spodku očakávajú odraz smerom dole. Dôležitou udalosťou je pretnutie ceny s kľzavým priemerom. To vo veľa prípadoch prináša zmenu cenového trendu.

Obrázok 2: Graf zlata s kľzavými priermi 200 dní a 100 dní

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

Trendová čiara je jednou zo základných pomôcok technických analytikov. Jej zakreslenie môže byť často subjektívne a nie je stanovený jeden spôsob ich zakreslenia. Pokiaľ sa naučíme používať trendové čiary, neznamená to, že prestaneme používať kľzavé priemery. Ideálne je používať obidve v korelácií. Môžeme totižto objaviť súbeh trendových čiar a kľzavých priemerov a to znamená väčšiu pravdepodobnosť, že cena bude na danej cenovej úrovni reagovať.⁷¹

Najjednoduchší spôsob zaznačenia trendových čiar je spájať pomyselné spodné minimá grafu v rastúcom trende a vrchné maximá v klesajúcom trende. Pre zakreslenie trendovej čiary musíme nájsť minimálne dve spojnice v rámci trendu, pričom začíname od najspodnejšieho minima v rastúcom trende, resp. maxima v klesajúcom.⁷²

S narastajúcim počtom spojnic v rámci jednej trendovej čiary narastá jej platnosť a tým aj očakávaná reakcia v zóne jej dotyku. Trendovú čiaru budeme postupne predlžovať vždy potom, ako sa ku nej cena vráti a odrazí sa od nej. Investori sledujú dve príležitosti.

⁷¹ TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth, 2014. St. 50 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].

⁷² Ibid

Prvá je investícia s očakávaným odrazom od čiary v smere odrazu. Druhá príležitosť nastáva pri prelomení trendovej čiary, kde investori sledujú potenciál otočenia trendu.⁷³

Obrázok 3: Graf zlata s vyznačenými trendovými čiarami

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

Zóny podpory a rezistencie sú ďalším obľúbeným analytickým štýlom. Trh je tvorený ľuďmi (nakupujúcimi a predávajúcimi). Ľudia, ktorí na trhu nakupovali aktívum za určitú výhodnú cenu budú s veľkou pravdepodobnosťou znova dané aktívum nakupovať, keď sa cena dostane na tú výhodnú cenu. Je to úplne rovnaké, ako keď pôjdeme do obchodu a kúpime si náš obľúbený produkt v akcii. Po nejakom čase bude produkt znova v akcii a my opakovane využijeme výhodnú nákupnú príležitosť.⁷⁴

Oblasti podpory a rezistencie predstavujú ceny, kde v minulosti došlo k obratu ceny, čo znamená, že cena bola výhodná buď pre nakupujúceho (keď sa odrazila od podpory smerom hore) alebo pre predávajúceho (keď sa cena odrazila od rezistencie nižšie). Investori hľadajú v zóne podpory nákupné príležitosti a v zóne rezistencie predaj aktíva.⁷⁵

Ďalším jednoducho sledovateľným aspektom v oblasti podpory a rezistencie je cena, na ktorej sa oblasť nachádza. Pokiaľ je podpora alebo rezistencia na okrúhlom čísle, je väčšia šanca, že sa tam cena bude odrážať. Okrúhle čísla majú určitý psychologický efekt a fungujú

⁷³ TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth, 2014. St. 50 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].

⁷⁴ TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth, 2014. St. 98 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].

⁷⁵ Ibid

na všetkých trhoch. Napríklad cena \$1500 bude na zlate vždy zaujímavá podpora a príležitosť na nákup. V opačnom prípade je cena \$2000 silnou psychologickou rezistenciou a v jej oblasti bude veľký záujem zlato predávať.⁷⁶

Obrázok 4: Graf zlata s vyznačenými podporami a rezistenciami

Zdroj : Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

⁷⁶ TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth , 2014. St. 98 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].

2.2.5. Sentimentálna analýza

V teoretickej časti bakalárskej práce sme detailnejšie vysvetlili psychológiu pohybu cien v rámci komoditného trhu. Práve psychologický pohľad na jednotlivca ako hybnú silu dopytu a ponuky môžeme aktívne rozobrať aj z pohľadu sentimentálnej analýzy daného trhu. Tak ako v komoditnom trhu, tak aj na rizikových aktívach ako akcie alebo kryptomeny tento analytický štýl funguje a na rozdiel od ostatných dvoch (technická analýza a fundamentálna analýza) tento analytický štýl nie je až tak známy na globálnom trhu analytikov finančných trhov.

Sentimentálna analýza, často známa ako „investorský sentiment“, nie je zvyčajne založená iba na faktoch. Nálada na trhu je dôležitá pre denných obchodníkov a technických analytikov, pretože ovplyvňuje technické ukazovatele, ktoré používajú na meranie. Na základe toho generujú zisk z krátkodobých zmien cien, ktoré sú často spúšťané postojmi investorov k aktívu. O sentiment trhu sa zaujímajú aj protichodní investori, ktorí obchodujú opačným smerom ako trhový konsenzus. Protirečník by napríklad predal, keby všetci ostatní nakupovali.⁷⁷

Cena rastie v čase, kedy narastá dopyt a ponuka ostáva stabilná, prípadne klesá ponuka a dopyt je stabilný. Samozrejme nemôžeme hovoriť o tom, že rozhodnutie jedného bežného človeka alebo účastníka burzy viditeľne pohne cenu tak likvidného aktíva ako zlato, no môžeme generalizovať bežného účastníka burzy ako retailového investora. Z psychológie trhu je až na veľmi malé odlišnosti správanie jednotlivca totožné so správaním zvyšku retailových účastníkov.⁷⁸

Reaguje na vysokú cenovú aktivitu, nakupuje keď cena rastie, a predáva keď cena klesá. Hovorí o tom aj fakt, že brookeri na finančných trhoch uvádzajú viac ako 80% stratovosť klientov. Existuje niekoľko prípadov, kedy ľudia prepadali investičnému efektu „FOMO“ (fear of missing out) a s obrovským rizikom nakupovali aktíva po viac ako sto percentnom raste. Taktiež je veľmi známy prípad odpredaja rizikového aktíva bitcoin po páde viac ako 90% väčšinou investorov.⁷⁹

⁷⁷SMITH, Tim. Market Sentiment. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.20]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/m/market-sentiment.asp>

⁷⁸Ibid

⁷⁹RUSELL, John. Reasons Why Forex Traders Lose Money. [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.thebalance.com/why-do-forex-traders-lose-money-1344936#toc-befriending-the-market>

Tieto príklady sú iba dva z mnohých predvídateľných správanií účastníkov na burze. Predvídať to dokáže aj skúsenejší analytik, aktívny obchodník a samozrejme inštitucionálny investor alebo burza. Pokiaľ chce byť investor ziskový na trhu, musí sa dostať do menšiny v rámci svojho rozhodnutia. Na to aby mohla časť investorov zarobiť, musí väčšia časť prerobiť. V drvinej väčšine prípadov je väčšia časť (stratová) práve retailoví obchodníci a tá menšia časť (zisková) analytici, aktívni obchodníci, inštitúcie a burzy.⁸⁰

Podstata sentimentálnej analýzy spočíva v akceptovaní stavu na grafe danej komodity (technická analýza), dôkladné zváženie informácií, ktoré sa voľne dostávajú na verejnosť (fundamentálna analýza) a na základe týchto informácií si spraviť obraz o tom, čo si s najväčšou pravdepodobnosťou myslí bežný retailový obchodník. V prípade akceptovania faktu, že je tento obchodník s viac ako 80% pravdepodobnosťou neúspešný, je často najsprávnejšia cesta ísť proti nemu, resp. spraviť opak výsledku nášho pozorovania.⁸¹

Môžeme spomenúť aj fakt, že tak ako na bežných digitálnych brokeroch, kde sa môžu obchodovať rizikové aktíva a zároveň tradičné komodity, umožňujú využívať investorom pákové obchodovanie. Broker alebo burza sú ochotní požičiavať investorom niekoľko násobky kapitálu, ktorý plánujú vložiť do obchodu za minimálne poplatky, nakoľko v prípade neúspešného odhadu pohybu ceny komodity, prichádza investor o celú svoju investíciu.⁸²

Z histórie vieme o niekoľkých potvrdených a usvedčených prípadoch manipulácie komoditného trhu bankármi najväčších finančných inštitúcií ako napríklad JP Morgan, kedy správcovia aktív daných spoločností, cielene manipulovali cenou komodity tak, aby daným volatilným pohybom zlikvidovali čo najviac investorov alebo obchodníkov.⁸³

Opäť ide o jeden z mnohých prípadov cielenej manipulácie trhu veľkými hráčmi na úkor retailových obchodníkov. To nám poskytuje presvedčivý dôkaz o realite daného analytického skúmania. Po dôkladnom zvážení obidvoch analytických skúmaní (technická

⁸⁰SMITH, Tim. Market Sentiment. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.20]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/m/marketsentiment.asp>

⁸¹ RUSELL, John. Reasons Why Forex Traders Lose Money. [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.thebalance.com/why-do-forex-traders-lose-money-1344936#toc-befriending-the-market>

⁸² Ibid

⁸³ SON, Hugh. J.P. Morgan settles lawsuit that accused firm of ‚spoofing‘ precious metals markets trades. [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.cnn.com/2020/09/29/jp-morgan-settles-spoofing-lawsuit-alleging-fraud-in-metals-trades.html>

aj fundamentálna analýza) môžeme predpokladať cenové úrovne, na ktorých v prípade dosiahnutia dôjde k výrazným likvidáciám obchodov.⁸⁴

Historické dáta naznačujú, že práve do týchto cenových levelov, cena väčšinou dochádza, či už pričinením búrz alebo iných subjektov. Pre burzy alebo brokerov je veľmi výhodné zlikvidovať tieto pozície, pretože to pre nich znamená zisk z podstúpeného rizika, požičania násobkov financií z vkladu investorov.

Keď si dokážeme stanoviť tieto zóny likvidácií a zároveň predpokladáme snahu búrz pre ich vyplnenie, poskytuje nám to ďalší efektívny pohľad na to, kde a ako bude vypadáť cenový vývoj daného aktíva.

⁸⁴SON, Hugh. J.P. Morgan settles lawsuit that accused firm of ‚spoofing‘ precious metals markets trades. [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.cnbc.com/2020/09/29/jp-morgan-settles-spoofing-lawsuit-alleging-fraud-in-metals-trades.html>

3. Výsledky práce

Zisťovanie ceny je rozhodujúce pre každý trh. Zlato má nielen spotovú cenu, ale má aj cenu zlata LBMA a taktiež aj niekoľko regionálnych cien. Regionálne ceny zlata sú dôležité pre miestne trhy, no cena LBMA sa používa ako veľmi dôležitý ukazovateľ ceny na celom trhu so zlatom.⁸⁵

Napriek historickému menovému významu zlata, voľne fungujúci svetový trh so zlatom len nedávno dospel. Trh so zlatom fungoval skôr ako distribučný mechanizmus než ako nástroj na určovanie cien, keď cenu zlata udržiavali menové orgány na vopred určenej úrovni. Trhové sily však prevzali vedúcu úlohu 15. marca 1968, keď bol vytvorený dvojúrovňový trh so zlatom. Na nejaký čas sa centrálné banky zdržali obchodovania so zlatom na novom voľnom trhu, ale dohodli sa, že medzi sebou budú obchodovať so zlatom za vtedy oficiálnu cenu 35 dolárov za jednu trójsku uncu.⁸⁶

Dvojúrovňový trh sa však skončil, keď bola v auguste 1971 formálne pozastavená konvertibilita amerického dolára za zlato, čo v skutočnosti odobralo zlatu kľúčovú úlohu v medzinárodnom menovom systéme. Odvtedy sa rozvinul globálny trh so zlatom ako samostatným aktívom, ktorý zostáva otvorený 24 hodín denne a využíva celý rad derivátových papierových nástrojov. Na tomto trhu je cena zlata veľmi volatilná. Ako príklad môžeme uviesť, keď v januári 1980 vzrástla na maximum 850 USD za uncu a vo februári 1985 klesla pod 285 USD za uncu.⁸⁷

3.1 Faktory ovplyvňujúce cenu zlata

Ako všetky trhy, aj ceny zlata podliehajú silám ponuky a dopytu. Pokiaľ ide o zlato, ponuku ovplyvňujú obchodné trendy, ako aj ťažobné spoločnosti, ktoré vytiažia viac zlata, ktoré môžu dať na trh. Jedným z kľúčových faktorov ovplyvňujúcich dopyt je aktuálny

⁸⁵WORLD GOLD COUNCIL. Gold spot prices. [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-04.10]_Dostupné na : <https://www.gold.org/goldhub/data/gold-prices>

⁸⁶O'CALLAGHAN, Gary – RONCESVALES, Orlando. The Structure and Operation of the World Gold Market. [elektronický zdroj]. 1991. [cit. 2022-04.10]. Dostupné na:

<https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/1991/120/article-A001-en.xml>

⁸⁷Ibid

sentiment trhu k inflácii. Keď inflácia stúpa, hodnota dolára klesá a niektorí investori sa hrnú do zlata v nádeji, že bude slúžiť ako stabilný uchovávateľ hodnoty.⁸⁸

Papierové meny a zlato sú dve veličiny, ktoré držia v rezervách centrálne banky. Cena zlata často stúpa, keď centrálne banky diverzifikujú svoje menové rezervy od papierových mien, ktoré nazhromaždili, smerom ku zlatu. Mnohé krajiny majú zlaté rezervy, ktoré pozostávajú predovšetkým zo zlata.⁸⁹

Keďže zlato je denominované v amerických dolároch, jeho cena je často nepriamo viazaná na hodnotu amerického dolára. Keď sú všetky ostatné faktory rovnaké, silnejšia americká mena má tendenciu udržiavať ceny zlata nižšie a stabilnejšie, zatiaľ čo slabnúci americký dolár s väčšou pravdepodobnosťou vyženie cenu zlata nahor zvýšením dopytu (pretože je možné kúpiť viac zlata, keď je dolár slabší). V dôsledku toho sa zlato často považuje nástroj na zabezpečenie sa proti inflácii. Inflácia nastáva, keď ceny rastú, a keď hodnota dolára klesá. Cena zlata vo všeobecnosti rastie spolu s infláciou meny.⁹⁰

Výrazným faktorom cenového vývoja zlata je dopyt po šperkoch a priemysle po celom svete. Podľa Svetovej rady pre zlato tvorili šperky viac ako polovicu dopytu po zlate v roku 2019, ktorý predstavoval viac ako 4 400 ton. Pokiaľ ide o objem, India, Čína a Spojené štáty sú najväčšími spotrebiteľmi zlatých šperkov. Ďalších 7,5 percenta dopytu súvisí s technologickými a priemyselnými aplikáciami zlata, ktoré zahŕňajú medicínske pomôcky, ako sú nite, výplne a presná elektronika, ako sú jednotky GPS. V dôsledku toho môže základná myšlienka ponuky a dopytu ovplyvniť ceny zlata; so zvyšujúcim sa dopytom po spotrebných produktoch, akými sú šperky a elektronika, môže stúpať aj cena zlata.⁹¹

V časoch ekonomickej neistoty, ako napríklad počas recesie, sa viac jednotlivcov obracia na zlato ako investíciu z dôvodu jeho dlhodobej hodnoty. V búrlivých časoch sa zlato často označuje ako „bezpečný prístav“ pre investorov. Keď očakávané alebo skutočné výnosy z dlhopisov, akcií a nehnuteľností klesnú, záujem o investovanie do zlata môže vzrásť, čo spôsobí rast jeho ceny. Zlato môže byť použité ako zabezpečenie proti

⁸⁸ FOLGER, Jean. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.19]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>

⁸⁹ FOLGER, Jean. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.19]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>

⁹⁰ Ibid

⁹¹ Ibid

ekonomickým udalostiam, ako sú znehodnotenie a inflácia. Okrem toho sa predpokladá, že zlato poskytuje ochranu počas období politických nepokojov.⁹²

Zlato je tiež žiadané z burzových fondov, ktoré si kov ponechávajú a predávajú akcie investorom. Najväčší je SPDR Gold Trust (GLD), ktorý mal v marci 2021 1 078 ton zlata. Podľa Svetovej rady pre zlato dosiahli nákupy zlata prostredníctvom rôznych investičných nástrojov v roku 2019 spolu 1 271 ton, čo predstavuje takmer 29 % celkového dopytu po zlato.⁹³

Čína, Južná Afrika, Spojené štáty americké, Austrália, Rusko a Peru sú hlavnými aktérmi v globálnom priemysle ťažby zlata. Cena zlata je ovplyvnená globálnou produkciou zlata, čo je ďalší príklad zladenia ponuky s dopytom. V roku 2018 sa produkcia ťažby zlata zvýšila na 3 260 ton z 2 500 ton v roku 2010.⁹⁴

Napriek rastu počas desaťročného obdobia je produkcia ťažby zlata od roku 2016 relatívne stabilná. Jedným z dôvodov je, že „ľahké zlato“ už bolo vyťažené, čo núti baníkov kopať hlbšie, aby sa dostali ku kvalitným zásobám zlata. Skutočnosť, že zlato je ťažšie získať, prispieva k problémom: baníci sú vystavení väčšiemu nebezpečenstvu a vplyv na životné prostredie je zosilnený. Inak povedané, získať menej zlata stojí viac. Tieto faktory zvyšujú náklady na produkciu zlatých baní, čo môže viesť k vyšším cenám zlata.⁹⁵

3.1.1 Korelácie a indexy ovplyvňujúce cenu zlata

Zlato sa nie vždy obchoduje v súlade s akciovým trhom a tieto dve veci majú často negatívnu koreláciu. Keď trhy padajú, zlato má pôsobiť ako bezpečný prístav a naopak. Zlato dosiahlo svoje historické maximum v auguste 2011 počas veľkej recesie a svoje historické minimum v roku 1999, tesne pred prasknutím dot-com bubliny. Zlato zažiarilo v roku 2020 v prostredí negatívneho rastu a negatívnych reálnych úrokových sadzieb. Od polovice mája 2020 medziročne stúplo o viac ako 13 %. Počas toho istého obdobia index

⁹² FOLGER, Jean. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.19]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>

⁹³ Ibid

⁹⁴ Ibid

⁹⁵ Ibid

S&P 500 klesol o viac ako 9 % a index Dow Jones Industrial Average klesol približne o 15 %.⁹⁶

Úrokové sadzby mali taktiež historicky silný vplyv na ceny zlata. Keď úrokové sadzby rastú, cena zlata zvyčajne klesá. Je to spôsobené tým, že zlato nevypláca žiadne úroky ani dividendy, zatiaľ čo úročené investície sú lákavejšie pre investorov. Pokles globálnych úrokových sadzieb za posledných niekoľko rokov, najmä takmer historicky nízke 10-ročné sadzby v Spojených štátoch, tiež pomáhajú rastu zlata.⁹⁷

Keďže sa však zlato oceňuje v dolároch, zmeny ceny amerického dolára môžu mať významný vplyv na jeho hodnotu. Posilňujúci dolár je zvyčajne negatívny pre ceny zlata, pretože robí zlato drahším pre investorov a pre vlády je drahšie nakupovať zlato s ich vlastnými menami. Keď hodnota amerického dolára klesne, zlato bude pre kupujúcich v cudzej mene lacnejšie, čo môže spôsobiť rast ceny.⁹⁸

3.2 Cenový vývoj zlata v období 1929-2000 v korelácii s významnými udalosťami

Zlato po stáročia ovplyvňovalo vývoj svetového hospodárstva. Jedným z najviac volatilným obdobím je časový horizont od veľkej hospodárskej krízy v roku 1929 až po prelom tisícročia.

3.2.1 Veľká hospodárska kríza v roku 1929

Veľká hospodárska kríza, ktorá trvala od roku 1929 do roku 1939, bola najhorším hospodárskym poklesom v histórii industrializovaného sveta. Všetko sa to začalo po páde akciového trhu v októbri 1929, ktorý uvrhol Wall Street do šialenstva a vyhladil milióny investorov. Spotrebiteľské výdavky a investície v priebehu niekoľkých nasledujúcich rokov prudko klesli, čo viedlo k výraznému poklesu priemyselnej výroby a zamestnanosti, keďže krachujúce podniky prepúšťali pracovníkov. Do roku 1933, keď Veľká hospodárska kríza

⁹⁶ BAUER, Scott. What Can We Learn from Gold's Relationship to Other Assets? [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.19]. Dostupné na : <https://www.cmegroup.com/openmarkets/commodities/2020/16223-what-can-we-learn-from-golds-relationship-to-other-assets.html>

⁹⁷ Ibid

⁹⁸ BAUER, Scott. What Can We Learn from Gold's Relationship to Other Assets? [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.19]. Dostupné na : <https://www.cmegroup.com/openmarkets/commodities/2020/16223-what-can-we-learn-from-golds-relationship-to-other-assets.html>

kulminovala, 15 miliónov Američanov prišlo o prácu a takmer polovica bánk v krajine skrachovala.⁹⁹

Sentimentálne bolo toto 10-ročné obdobie katastrofálnou udalosťou, ktorá kedy postihla finančný trh. Investori v panike predávali všetko, čo držali v portfóliách v snahe uchrániť aspoň nejaký kapitál. Napriek negatívnej korelácii medzi cenovým vývojom akciového trhu a cenou zlata môžeme v tabuľke 1 vidieť, že cena zlata na túto skutočnosť nereagovala okamžite. Až do roku 1931 cena zlata klesla o viac ako 15% ako reakcia na trhovú depresiu. O to horšie na tento vývoj reagovala cena industriálneho indexu Dow Jones, ktorá za 3 roky stratila viac ako 68% svojej hodnoty.

Cena zlata začala reagovať rastom až v rokoch 1932-1933, ktorý sa považuje za štatistický vrchol tejto recesie. Investori, ktorí neboli zlikvidovaní a dokázali si uchrániť kapitál, začali využívať príležitosť lacného zlata a to za 2 roky zvýšilo medziročne svoju cenu o viac ako 30%.

Zákon o zlatých rezervách z roku 1933 bol štatút, ktorý previedol vlastníctvo všetkého zlata a zlatých certifikátov v držbe súkromných osôb a inštitúcií na ministerstvo financií Spojených štátov. Súkromným vlastníkom pritom hrozila pokuta až 10 000 dolárov, 10 rokov väzenia alebo obidve z týchto možností. Prezident Franklin D. Roosevelt podpísal zákon, ktorý zahrňal zlato v držbe Federálnej rezervnej banky. Federálny rezervný systém, banky a ďalšie finančné organizácie už neboli schopné vymeniť americké doláre za zlato.¹⁰⁰

Zlato sa fakticky zmenilo na komoditu namiesto meny. Ministerstvo financií dokonca dostalo príkaz roztaviť zlaté mince a premeniť ich na zlaté tehličky. Váha dolára bola tiež zákonom stanovená na 15.715 zrn deväť desatín čistého zlata. Nominálna cena zlata sa zvýšila z 20,67 USD na 35 USD za trójsku uncu. Zlaté aktíva ministerstva financií sa v dôsledku toho zvýšili o 2,81 miliardy dolárov.¹⁰¹

Fundamentálne ani sentimentálne sa v tomto prípade nedá hovoriť o raste ceny zlata na základe dopytu a ponuky, ale bola stanovená ako reakcia na vrchol krízy. Americký prezident Roosevelt devalvoval dolár posilnením ceny zlata na 35\$. Túto cenu si zlato stabilne a cielene vďaka Breton Woods systému držalo najbližších 33 rokov. To sa však

⁹⁹ HISTORY.COM, Editors. Great Depression History. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.22]_Dostupné na : <https://www.history.com/topics/great-depression/great-depression-history>

¹⁰⁰ HAYES, Adam. Gold Reserve Act of 1934. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.22]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/g/gold-reserve-act-1934.asp>

¹⁰¹Ibid

nedá povedať o cene korelačného indexu Dow Jones, ktorý si za toto obdobie pripísal viac ako 750% svojej ceny.

3.2.2 Koniec Brettonwoodského systému

Nixon urýchlil kolaps povojnového medzinárodného menového systému známeho ako Brettonwoodsky systém tým, že pozastavil konvertibilitu dolára na zlato za pevnú cenu 35 dolárov za uncu, ako aj uvalil príražku na dovoz a zmrazil mzdy a ceny, čo malo za následok začiatok systému plávajúceho výmenného kurzu, ktorý sa odvtedy stal medzi vyspelými ekonomikami normou.¹⁰²

Fundamentálne bolo toto rozhodnutie pre zlato veľmi prínosné, nakoľko po dlhých dekádach stabilnej ceny zlata vstúpilo toto aktívum opäť na trh, kde dopyt a ponuka mohla rozhodnúť a ukázať reálnu cenu, za ktorú boli obchodníci ochotní zlato kupovať. Okamžite táto skutočnosť začala hrať rolu na komoditnom trhu a od roku 1971 po rok 1975 dokázala cena zlata narásť o takmer 300% až na hodnotu \$160,86. V tom istom čase korelačný index Dow Jones aj napriek vysokej volatilitě klesol o takmer 5%. Za zmienku stojí aj fakt, že počas celého obdobia medziročne inflácia rástla v rozpätí od 3.3% do 11.1%

Obrázok 5: Graf zlata s vyznačeným obdobím rastu po Nixonovom šoku

Zdroj : Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

¹⁰²MASAAKI, Shirakawa. Understanding the real impact of ‘‘Nixon Shock’’. [elektronický zdroj]. 2021 [cit. 2022-04.12]_Dostupné na : <https://asia.nikkei.com/Opinion/Understanding-the-real-impact-of-the-Nixon-Shock>

3.2.3 Ekonomická expanzia 1980-2000

Posledné dve dekády druhého tisícročia boli pre medzinárodný finančný trh veľmi progresívne. USA ako svetová finančná veľmoc bola fundamentálne na dvoch úrovniach. Na jednej strane bolo z industriálneho hľadiska na silnom vzostupe, akciový trh zaznamenával opätovný impulzný rast, kedy akciový index S&P500 dokázal za 20 rokov zhodnotiť cenu indexu o viac ako 1200%. Na druhej strane prvú dekádu stále medzi verejnosťou aj investormi prechovávala mierna neistota zo studenej vojny. Aj napriek tomu však trhy dokázali bez väčších problémov rásť.

Ako môžeme vidieť na tabuľke 2 a 3, prvé 3 roky dosahovala inflácia medziročný rast na úrovni okolo 10%, čo sa dá považovať za extrémne čísla. Tieto čísla však pretrvávali už pár rokov pred 1980 na čo zlato reagovalo extrémnym rastom. Rok 1980 bol pre cenu zlata dlhodobým maximom a v prvom kvartáli roku 1980 stanovilo maximum nad 800\$. To sa však z technického hľadiska muselo stabilizovať a práve tento rok začala viac ako 20-ročná korekcia.

V priebehu najbližších dvoch dekád sa medziročný rast inflácie podstatne spomalil na priemer pod 5% ročne a zlato za 20 rokov stratilo takmer 70% svojej ceny na dno 250\$ v roku 1999. Investori na túto skutočnosť reagovali presúvaním kapitálu z bezpečného prístavu do rizikových aktív. Okrem extrémneho rastu akciového indexu stojí za zmienku aj fakt, ktorý môžeme vidieť v tabuľke 3. Industriálny index taktiež zaujal dlhodobý rastový trend a za 20 rokov zhodnotil index z 825\$ až na 11804\$ na prelome tisícročia.

Obrázok 6: Graf zlata počas rokov rokov 1980-2000

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

3.3 Vývoj cien zlata po prelome tisícročia (2000-2022)

Zlato zohrávalo dôležitú úlohu aj po roku 2000. Najmä v prvej dekáde, kde do roku 2011 zaznamenal kontinuálny parabolický rast. Počas celého časového obdobia cenu zlata sprevádzala vysoká volatilita a zlato sa stávalo čoraz viac prístupné pre bežnú verejnosť.

Obrázok 7: Graf zlata s vyznačenými sledovanými udalosťami

Zdroj : Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

3.3.1 Dot-com bublina

Reakcia na historicky extrémny rast akciového trhu ako aj industriálneho indexu DXY na seba nenechala dlho čakať. Koncom roka 1999 začali na trhu vznikať pochybnosti a obrovský rast spoločností dotiahol infláciu na vysokú úroveň. Z toho dôvodu začal FED zvyšovať úrokové sadzby. Fundamentálne pre spoločnosti ako napríklad Microsoft bol rok 2000 veľmi negatívny. Microsoft prehral súdny spor proti USA o monopolizácií, čo viedlo ku panickému predaju akcií a začiatku poklesu indexov. Jedným z fundamentálnych spúšťačov paniky bolo aj vyjadrenie Japonska, ktoré oficiálne oznámilo vstup do recesie.

103

Z pohľadu sentimentu bolo pre najväčších hráčov veľmi lákavé zvrátiť stav preplneného trhu a prebrať chamtivých investorov z 20 ročného sna. Technická analýza

¹⁰³ HAYES, Adam. Dotcom Bubble. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-04.24]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/d/dotcom-bubble.asp>

zlata vypadala pre rast veľmi pozitívne, nakoľko jeho cena 20 rokov klesala a konsolidovala. Práve prasknutie Dot-com bubliny v roku 2000 odštartovalo jeho ďalší obrovský rast až na dnešné hodnoty.

Obrázok 8: Graf zlata po prasknutí Dot-com bubliny

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu z platformy www.tradingview.com

3.3.2 Finančná kríza 2007-2012

Aj napriek tvrdej viac ako 50% korekcií na trhu po prasknutí Dot-com bubliny dokázal FED zachrániť trhy a po 2 rokoch poklesu nastal opätovný rast. Množstvo analytikov však tento fakt vysvetľovalo ako umelé zachránenie, resp. odvrátenie negatívnej skutočností. To sa začalo ukazovať ako fakt v roku 2004, kedy sa vďaka historicky najnižším úrokovým sadzbám v ekonomike USA nafukovala ďalšia bublina. Tentokrát bolo okrem iných faktorov veľmi nebezpečný stav hypotekárneho dlhu. Ľudia si vďaka “lacným peniazom” požičiavali pôžičky a keď ich nemali z čoho platiť si jednoducho požičali ďalšie peniaze.¹⁰⁴

V priebehu dvoch rokov 2004-2006 FED zvýšil úrokové sadzby z 1.25-5.25%. V dôsledku toho nastala situácia, že viac dlžníkov s rizikovými hypotékami s nastaviteľnou úrokovou sadzbou zlyhalo. Predaje domov a následne ceny domov začali klesať v roku 2005, čiastočne v dôsledku zvýšenia sadzieb, ale aj preto, že trh s bývaním dosiahol

¹⁰⁴ DUIGNAN, Brian. financial crisis of 2007-2008 [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.05]_Dostupné na : <https://www.britannica.com/event/financial-crisis-of-2007-2008>

prehriatie. Keďže kupujúcich bolo menej a mnohí držitelia hypoték dlhovali za svoje pôžičky viac, ako mali hodnotu ich domov (boli „pod vodou“), mnohí držitelia rizikových hypoték sa nedokázali zachrániť pôžičkami, refinancovaním alebo predajom svojich domovov. S postupujúcou krízou sa to stalo čoraz bežnejším javom.¹⁰⁵

Zlato na tieto skutočnosti reagovalo systematickým a stabilným rastom. Od roku 2005, ktorý sa dá považovať za neoficiálny začiatok hypotekárnej krízy dokázalo z ceny 465\$ do roku 2011 zvýšiť svoju cenu o viac ako 300% až na vrchol 1879\$. Z pohľadu technickej analýzy bol tento rast organický, nakoľko mu predchádzala 20-ročná recesia zakončená pozvoľným akumulárnym rastom

Obrázok 9: Graf zlata počas rokov finančnej krízy 2005-2011

Zdroj : Vlastné spracovanie grafu zlata z platformy www.tradingview.com

3.3.3 Pandémia Covid-19

Pandémia Covid-19 priniesla na medzinárodné finančné trhu nezvyčajnú nestabilitu a mnohé indexy zmenili svoje tradičné korelácie. Prvotné vyhlásenie tejto choroby za pandémiu v marci roku 2020 prinieslo pokles takmer na všetkých finančných aktívach. Napriek tomu, že zlato dlhé storočia fungovalo ako bezpečný prístav v čase nepokojov vo

¹⁰⁵ DUIGNAN, Brian. financial crisis of 2007-2008 [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.05]_Dostupné na : <https://www.britannica.com/event/financial-crisis-of-2007-2008>

svete sa pokles akciového trhu preukázal aj na cene zlata. Investori v strachu o budúcnosť predávali ako rizikové aktíva, tak aj komodity.

Fundamentálne aj sentimentálne môžeme hovoriť o neštandardnej situácii, ktorá svet v takomto rozsahu nepostihla v podstate 100 rokov od španielskej chrípky. Napriek tomu však globálne ekonomiky zasiahli pozitívne a v snahe predísť panike a prípadnému kolapsu ekonomiky spustili mechanizmus kvantitatívneho uvoľňovania do obrátok, aké v histórii finančných trhov ešte neboli. Cena zlata paradoxne rástla spolu s akciovým trhom a to môže nasvedčovať fakt, že aj napriek pozitívite na trhu rizikových aktív investori postupne utekajú do bezpečných prístavov, ako je zlato a striebro.

Obrázok 10: Graf zlata počas pandémie Covid-19

Zdroj : Vlastné spracovanie grafu zlata z platformy www.tradingview.com

3.4 Modelová analýza ceny zlata v roku 2032 na základe stanovených postupov

V úvode praktickej časti bakalárskej práce sme vysvetlili 3 základné analytické postupy, ktorými obchodníci, analytici a taktiež inštitucionálni investori predpokladajú cenový vývoj aktív finančných trhov. Na základe vysvetlených postupov sa v poslednej časti pokúsime analyzovať cenový vývoj zlata o 10 rokov. Okrem fundamentálnej a sentimentálnej stránky sa z technickej časti pozrieme na trendové čiary, zóny podpory a rezistencie, kľzavé priemery a dlhodobé cenové momentum.

V prvom rade si musíme predstaviť aktuálnu fundamentálnu stránku trhu so zlatom. Jedným z hlavných fundamentálnych aspektov je stav kvantitatívneho uvoľňovania. To za posledné 3 roky zaznamenalo najväčší rast v histórii finančného trhu a podľa niekoľkých významných analytikov je pokračovanie uvoľňovania iba predĺžovaním prichádzajúcej recesie vzniknutej z nafúknutia najväčšej bubliny ponuky peňazí v obeh. Aj napriek tomu, že uvoľňovanie dlhodobo podporuje rast ceny zlata je možno najvýznamnejším dôvodom jeho rastu globálna nestabilita. Prípadné zastavenie uvoľňovania spôsobí na trhu rizikových aktív paniku a v drvivej väčšine prípadov budú presúvať svoje prostriedky späť do bezpečného prístavu. Tento fakt nám dáva pozitívne predpoklady rastu cien zlata v najbližšej dekáde.

Jedným z dôležitých aspektov vo výhľade ceny zlata je množstvo výrazných obchodných nerovnováh v globálnej ekonomike. Čína, eurozóna a Japonsko majú veľké obchodné nerovnováhy so Spojenými štátmi. Nemecko má jeden z najvyšších svetových prebytkov bežného účtu a značné obchodné prebytky s južnou polovicou eurozóny. Tieto nezrovnalosti ukazujú, že mnohé meny sú výrazne nesúladné. Tento stav nemôže trvať večne. V určitom bode musí nastať korekcia, ktorá s veľkou pravdepodobnosťou zvýši ceny zlata. Súčasťou fundamentu zlata je aj stav úrokových sadziieb. Ceny zlata môžu pri raste úrokových sadziieb klesnúť, keďže ľudia predávajú zlato, aby uvoľnili prostriedky na iné investície. Keď úrokové sadzby klesajú, cena zlata môže opäť rásť, pretože držba zlata má nižšie náklady príležitosti ako držba iných investícií. Keď sú úrokové sadzby nízke, ľudia majú väčší záujem o zlato. Nakoľko sa úrokové sadzby nachádzajú na absolútnych minimách môžeme očakávať ich rast a teda v horizonte najbližších 2 rokov by táto skutočnosť mohla priniesť pokles ceny zlata. Dlhodobo však z historických dát rastúce úrokové sadzby nepôsobia na cenu zlata negatívne.

Záverom fundamentálnej časti našej analýzy vyzdvihneme produkciu, resp. ťažbu zlata. Tá sa od hypotekárnej krízy neustále zrýchľuje. Čína v súčasnosti vedie celosvetovú produkciu zlata na úrovni 490 metrických ton v roku 2015, zatiaľ čo Austrália je na druhom mieste s produkciou približne 300 metrických ton v tom istom roku. Ponuku zlata, ktorú vytvára jeho ťažba ovplyvňujú z veľkej časti náklady na proces. Tie s nárastom cien za energie a suroviny budú pravdepodobne narastať a preto musia spoločnosti predávať zlato za vyššie ceny, aby sa im to stále oplácelo. Tento fakt nám dlhodobo nasvedčuje pozitívny vývoj ceny zlata.

V prípade dopytu o zlato môžeme jednoznačne predpokladať pokračovanie rastu, ako zo strán centrálnych bánk, tak aj z klenotníckeho priemyslu štatistiky naznačujú neustály nárast. Bežní ľudia nepoznajú a nepraktizujú investičné zlato vo forme mincí alebo tehličiek a svoj záujem smerujú do šperkov.

Z vyššie uvedených dôvodov môžeme fundamentálne predpokladať v priebehu 10 rokov rastúci potenciál zlata. Niektoré ukazovatele naznačujú možnú krátkodobú korekciu, resp. stagnáciu trhu, no nemala by pretrvávajúť počas celej dekády. V prípade naplnenia negatívnych predpovedí analytikov o možnej recesii na finančnom trhu, by tento pohľad mal mať pozitívny dopad na zlato a jeho podiel na komoditnom trhu.

Druhý pohľad, ktorý budeme aplikovať do našej analýzy ceny zlata, bude trhový sentiment, resp. sentimentálna analýza. Nakoľko je zlato od roku 2015 v kontinuálnom raste, je aktuálny sentiment investorov pozitívny. O to viac môžu očakávať rast po tom, čo zlato aj keď krátkodobo, vytvorilo nové maximum na cene 2050\$.

Počas extrémne nestabilnej situácii v súvislosti s vojnovým stavom na Ukrajine zaznamenalo zlato krátkodobo silný impulzný rast, čo opäť ukázalo jeho silu. Aktuálny trhový sentiment je pre zlato výrazne pozitívny a to býva ideálny stav na zvrátenie ceny. Prakticky by zlato mohlo najbližšie roky stagnovať alebo mierne klesať. Tým sa trh prečistí od krátkodobých chamtivých investorov, ktorí očakávali rýchle zhodnotenie.

Na to, aby sme dokázali na základe grafu predpokladať vývoj ceny zlata o 10 rokov, budeme v záverečnej časti analýzy pozorovať historický cenový vývoj za posledných 45 rokov. Na získanie čo najpresnejších dát použijeme komoditný graf zlata z analytického programu TradingView, ktorý sme si dôkladnejšie vysvetlili v časti technickej analýzy. Postupne budeme aplikovať všetky spomínané technické ukazovatele ako momentum, trendové čiary a iné.

Ako prvé môžeme v grafe vidieť jasné rastúce momentum. Cena zlata od roku 1975 neustále vytvára vyššie maximá a počas štádií recesie nikdy neprichádza až pod predchádzajúce dno, resp. vytvára vyššie minimá. Inak tomu nebolo ani v roku 2020, kedy zlato dokázalo prekonať svoj vrchol z roku 2011 a tým potvrdilo doteraz nezmenený dlhodobý rastúci trend. Nie je vylúčené, že si zlato pred opätovným rastom pôjde vytvoriť nové vyššie minimum a teda je v hre pár ročná korekcia. Tá by však v prípade udržania momentumu nemala dôjsť pod 1060\$.

Následne sú najčastejšie používané kľzavé priemery ako doplnok ku momentumu na získanie presnejších dát trendu. Na analýzu 10 rokov zvolíme 4 kľzavé priemery. 100 a 200 týždenný kľzavý priemer na odhad najbližších rokov a 100 a 200 mesačný priemer na získanie dlhodobých dát. 100 týždňový priemer sa aktuálne nachádza len 5% pod cenou, čo naznačuje spomalenie trendu. V prípade odrazu od neho by však graf neskôr mal prepadnúť na 200 týždňový, ktorý sa nachádza okolo ceny 1650\$. To bude sledovaná zóna podpory a príležitosť pre nakupujúcich na najbližšie dva roky. Pokiaľ by však zlato zaujalo tvrdšiu korekciu, nemalo by v priebehu 10 rokov padnúť pod 200 mesačný priemer. Ten sa aktuálne nachádza na úrovni 1260\$ a v každom prípade technická analýza nenaznačuje dosiahnutie nižšej ceny, nakoľko pod týmto indikátorom nebola cena zlata viac ako 20 rokov. 100 mesačný kľzavý priemer sa nachádza tesne nad ním na cene 1413\$ a poskytuje nám ďalšiu silnú zónu podpory, ktorú neskôr skombinujeme do ostatných ukazovateľov.

Tretí ukazovateľ možného vývoja ceny zlata sú trendové čiary. V grafe sme zaznačili tie najsilnejšie, ktoré vznikli dotykami s dlhodobými dnami alebo vrcholmi grafu. Z pohľadu na najbližších 10 rokov nám akcelerovaná trendová čiara, ktorá drží trend od dna v roku 2008 dáva opätovný znak silnej zóny pre rast zlata v oblasti okolo 1500\$-1600\$. Nakoľko sú predchádzajúce pozorovania pre graf pozitívne nepredpokladám prerazenie tejto čiary na nižšiu okolo 1100\$. Taktiež však stojí za zmienku rezistentná čiara, ktorá vznikla spojením posledných dvoch vrcholov a pre rastúci trend zlata bude veľmi náročné preraziť hodnotu okolo 2100\$-2200\$.

Posledným analytickým štýlom, ktorý použijeme na predikciu ceny o 10 rokov budú zóny podpory a rezistencií. Nakoľko sa zlato nachádza na historicky najvyšších cenách, neevidujeme dáta o predchádzajúcich zónach rezistencie. Jediná a zároveň aktuálne najsilnejšia sa nachádza nad psychologickou rezistenciou 2000\$. Tá bude pre budúci rast zlata kľúčová a v prípade jej prekonania a udržania ceny pár týždňov nad ňou môže cena pokračovať smerom ku 2200\$. Graf zlata nám však dáva niekoľko historicky silných zón podpory. Dlhodobo najsilnejšia zóna podpory bude pod 800\$, no žiadne dáta nenaznačujú dosiahnutie tejto zóny v nasledujúcich desaťročiach. Za zmienku však stoja dve zóny podpory. Prvá zóna, ktorú však zlato bude mať problém udržať je okolo 1750\$. V prípade,

že cena prepadne pod túto úroveň je ďalšia veľmi silná zóna 1350\$-1400\$. Na tejto cenovej úrovni sa nám taktiež zbieha aj 100 mesačný kľzavý priemer a akcelerovaná trendová čiara.

Obrázok 11: Graf zlata s vyznačenými sledovanými ukazovateľmi

Zdroj: Vlastné spracovanie grafu zlata z platformy www.tradingview.com

Záver

Tému bakalárskej práce sme si vybrali najmä z dôvodu nášho záujmu o danú problematiku, ktorá sa zaujíma o možnosti analyzovania grafov na všetkých finančných trhoch. Podľa nášho názoru je na Slovensku veľmi slabé povedomie o zlate a možnostiach investovania do neho, resp. obchodovaniu s ním, a preto sme chceli využiť možnosť práce na analýzu rôznych slovenských aj zahraničných zdrojov. Práca je členená do troch hlavných častí. V prvej časti sme sa snažili o objasnenie problematiky zlata, jeho praktického využitia nie len v medzinárodnom obchode ale taktiež v bežnom živote. Taktiež sme poukázali na rôzne faktory, korelácie a indexy, ktoré ovplyvňujú jeho cenu od počiatku moderného globálneho finančného systému. Špeciálny dôraz sme kládli aj na medzinárodný komoditný trh ako samostatný prvok medzinárodných trhov. V druhej časti sme sa snažili priblížiť problematiku finančnej analýzy, ktorá sa prakticky aplikuje na komoditnom, akciovom aj indexovom trhu. Detailne sme vysvetlili dané analytické štýly a taktiež ich čiastkové postupy ako kľzavé priemery, zóny podpory a rezistencie alebo

trendové čiary. V druhej časti sme stanovili hlavný cieľ a čiastkové ciele našej práce a uviedli sme metódy a metodiky na dosiahnutie našich cieľov. V časti Výsledky práce sme identifikovali možný cenový vývoj zlata v roku 2032 pomocou pozorovania vývoja ceny zlata od roku 1929 až do roku 2022. Špeciálny dôraz sme kládli na historicky najdôležitejšie udalosti, ktoré ovplyvnili fungovanie medzinárodného obchodu ako takého. Sledovali sme korelácie s ostatnými trhmi, geopolitickú situáciu a s použitím technickej analýzy odhadli cenu o 10 rokov.

Záver zo všetkých troch pozorovaní je pre budúci cenový vývoj zlata pozitívny. Fundamentálna a taktiež sentimentálna analýza z časti naznačujú, že by cena mala na pár rokov mierne stagnovať, resp. zaujať korekciu. Pohľad na viac rokov vypadá z obidvoch pozorovaní viac pozitívne a zlato by malo mať o 10 rokov vyššiu cenu ako je teraz v roku 2022.

Technická analýza nám dáva viac informácií, nakoľko si vieme určiť zóny, kde sa dá očakávať zvýšená cenová akcia. Rezistencia okolo 2000\$ bude robiť cene problém a s vysokou pravdepodobnosťou dôjde ku zamietnutiu. Cena zlata by však najbližšie 2 roky nemala padnúť pod 1700\$. Pokiaľ by však cena stagnovala viac ako 3 roky, môže sa graf prepadnúť do nižšej zóny okolo 1375\$. Tam sa však zbíha niekoľko silných ukazovateľov a nepredpokladáme prerazenie smerom dole. Aj napriek prípadnej korekcii je zlato v dlhodobom rastúcom trende, má pozitívny fundamentálny stav a menšia stagnácia by grafu prospela tak, ako tomu bolo v rokoch 1980 až 2000. V prípade stagnácie ceny zlata alebo prípadnej korekcie smerom ku 1500\$ by z časového hľadiska v roku 2032 mohla byť cena 2180\$-2231\$. V grafe sme vyznačili možný priebeh v rámci rokov aj so všetkými analytickými parametrami.

Zoznam použitej literatúry

1. BAUER, Scott. What Can We Learn from Gold's Relationship to Other Assets? [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.19]__Dostupné na : <https://www.cmegroup.com/openmarkets/commodities/2020/16223-what-can-we-learn-from-golds-relationship-to-other-assets.html>
2. BERSTEIN, Corrine. financial analytics [elektronický zdroj]. [cit. 2022-04.20] Dostupné na: <https://www.techtarget.com/searcherp/definition/financial-analytics>
3. BERTSCHI, Rolf. Technical Analysis – Explained. [elektronický zdroj]. 2010. [cit. 2022-04.17]_____Dostupné na : https://www.credit-suisse.com/pwp/pb/pb_research/technical_tutorial_de.pdf
4. BRITANNICA, The Editors of Encyclopedia. gold standard. *Encyclopedia Britannica*. 2019. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]__Dostupné na : <https://www.britannica.com/topic/gold-standard>
5. BRITANNICA, The Editors of Encyclopedia. . *Encyclopedia Britannica*. 2019. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]_____Dostupné na : <https://www.britannica.com/topic/gold-exchange-standard>
6. DĚDIC, Jan. Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vydanie. Praha :Prospektrum, 1992. s. 24. ISBN 80-85431-62-9
7. DĚDIC, Jan.: Burza cenných papírů a komoditní burza. 1. vydanie. Praha: Prospektrum, 1992. s. 46. ISBN 80-85431-62-9
8. DOUGLAS, Mark. Disciplinovaný trader. 1. vydanie. Praha : Impossible, 2009. St. 164. [knižný zdroj] [cit. 2022-03.18]. ISBN 9788025461587
9. DUGNAN, Brian. financial crisis of 2007-2008 [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.05]_Dostupné na : <https://www.britannica.com/event/financial-crisis-of-2007-2008>
10. FERNANDO, Jason. Moving Average (MA). [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.18]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/m/movingaverage.asp>
11. FOLGER, John. What Drives the Price of Gold? [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_____Dostupné na : <https://www.investopedia.com/financial-edge/0311/what-drives-the-price-of-gold.aspx>
12. HAYES, Adam. Commodity market [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/c/commodity-market.asp>
HAYES, Adam. Dotcom Bubble. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-04.24]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/d/dotcom-bubble.asp>
13. HAYES, Adam. Gold Reserve Act of 1934. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.22]. Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/g/gold-reserve-act-1934.asp>
14. HAYES, Adam. Investopedia, Commodities, Investing in GOLD. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.15]_____Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/economics/09/why-gold-matters.asp>
15. HISTORY.COM, Editors. Great Depression History. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.22]__Dostupné na : <https://www.history.com/topics/great-depression/great-depression-history>

16. CHEN, James, World Gold Council [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-02.19] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/w/worldgoldcouncil.asp>
17. IG. Momentum trading strategies: a beginner's guide. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-03.18]_Dostupné na : <https://www.ig.com/en/trading-strategies/momentum-trading-strategies--a-beginners-guide-190905>
18. LEWIS,Nathan. ZLATO: minulé a pravé budoucí peníze. 1. vydanie. Praha : PRAGMA, 2013. [knižný zdroj]. [cit. 2022-04.19] st.92, ISBN978-80-7349-385-1, PRAGMA 2013
19. LOUDIS,Nick. Does It Still Pay to Invest in Gold? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-04.10]_Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/08/invest-in-gold.asp>
20. MASAACKI, Shirakawa. Understanding the real impact of “Nixon Shock“. [elektronický zdroj]. 2021 [cit. 2022-04.12]___Dostupné na : <https://asia.nikkei.com/Opinion/Understanding-the-real-impact-of-the-Nixon-Shock>
21. NAVDEEP, Singh. 3 Types of Analysis in Trading that Every Trader Must Know. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.17]_Dostupné na : <https://tradeveda.com/3-types-of-analysis-in-trading-that-every-trader-must-know/>
22. NAWAZ,Nishad – VR, Sudindra. A Study on Various Gold Investment [elektronický zdroj]. 2013. [cit. 2022-04.10]___Dostupné na : https://www.researchgate.net/publication/303898266_A_Study_on_Various_Forms_of_Gold_Investment
23. NESNÍDAL, Tomáš. – PODHAJSKÝ Peter.: Jak se stát intradenním finančníkem. 1. vydanie. Praha: Centrum finančního vzdělávání, 2008. s. 10. ISBN 80-903874-4-7
24. O‘CALLAGHAN,Gary – RONCESVALES, Orlando. The Structure and Operation of the World Gold Market. [elektronický zdroj]. 1991. [cit. 2022-02.20]. Dostupné na: <https://www.elibrary.imf.org/view/journals/001/1991/120/article-A001-en.xml>
25. REVANDA, Zdeněk. Peníze a zlato, ekonomický růst, emise zlatých peněz a úvěry, 1. vydanie. Praha: Management press,s.r.o. 2010. Strana 203. ISBN978-80-7261-260-4, [cit. 2022-04.18]
26. Roseman, Joe. SWAG: Alternative Investments for the Coming Decade. 1. vydanie. [knižný zdroj] [cit. 2022-04.24]. Surrey: Grosvenor House Publishing Ltd., 2012. St.125. ISBN 978-1-78148-518-7
27. RUSELL, John. Reasons Why Forex Traders Lose Money. [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.thebalance.com/why-do-forex-traders-lose-money-1344936#toc-befriending-the-market>
28. SEGAL, Troy. Fundamental Analysis. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.10] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/f/fundamentalanalysis.asp>
29. Silver & Gold. Energy and Environmental Profile of the U.S. Department of Energy. 2013. [elektronický zdroj] [cit. 2022-04.08]. Dostupné na : <https://www.energy.gov/sites/prod/files/2013/11/f4/gold-silver.pdf>
30. SINGH, Manoj. How to Become Your Own Stock Analyst. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-04.10]_____Dostupné na : <https://www.investopedia.com/articles/basics/09/become-your-own-stock-analyst.asp>
31. SMITH, Tim. Market Sentiment. [elektronický zdroj]. 2021. [cit. 2022-03.20] Dostupné na : <https://www.investopedia.com/terms/m/marketstentiment.asp>

32. SON, Hugh. J.P. Morgan settles lawsuit that accused firm of ‚spoofing‘ precious metals markets trades. [elektronický zdroj]. 2020. [cit. 2022-03.20]. Dostupné na : <https://www.cnbc.com/2020/09/29/jp-morgan-settles-spoofing-lawsuit-alleging-fraud-in-metals-trades.html>
33. TUREK, Ludvík. Manuál technické analýzy. 1. vydanie. Brno: Czechwealth , 2008. St. 21 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].
34. TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth , 2014. St. 98 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].
35. TUREK, Ludvík. Price Action. 1. vydanie. Brno: Czechwealth , 2014. St. 50 [knižný zdroj]. [cit. 2022-02.20].
36. VESELÁ, Jitka.: Investování na kapitálových trzích. 1. vydanie. Praha : Wolters Kluwer. 2007. s. 53. ISBN 978-80-7357-297-6
37. VILHENA, Carlos. TradingView Review 2022: Is It the Best Stock Charting Tool? [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-03.17]. Dostupné na : <https://finmasters.com/tradingview-review/>
38. WONNACOTT, Paul. commodity trade. *Encyclopedia Britannica*. [elektronický zdroj]. 2019. [cit. 2022-02.20]_____Dostupné na: <https://www.britannica.com/topic/commodity-trade>
39. WORLD GOLD COUNCIL. Gold for development [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15]_Dostupné na : <https://www.gold.org/gold-supply/gold-mining-lifecycle>
40. WORLD GOLD COUNCIL. Gold spot prices. [elektronický zdroj]. 2022. [cit. 2022-04.10]_Dostupné na : <https://www.gold.org/goldhub/data/gold-prices>
41. WORLD GOLD COUNCIL. History of gold. [elektronický zdroj]. [cit. 2022-02.15] Dostupné na: <https://www.gold.org/about-gold/history-gold>

Prílohy

Tabuľka 1: Ceny zlata, Dow Jones indexu a medziročná inflácie z rokov 1929-1955

Year	Gold Prices (London PM Fix)	Dow Closing (December 31)	Inflation (Annual Percent Change)	Factors Influencing Price of Gold
1929	\$20.63	248.48	0.00%	Recession
1930	\$20.65	164.58	-2.70%	Deflation
1931	\$17.06	77.90	-8.90%	Depression
1932	\$20.69	59.93	-10.30%	Depression
1933	\$26.33	99.90	-5.20%	FDR takes office
1934	\$34.69	104.04	3.50%	Expansion, Gold Reserve Act
1935	\$34.84	144.13	2.60%	Expansion
1936	\$34.87	179.90	1.00%	Expansion
1937	\$34.79	120.85	3.70%	FDR cut spending
1938	\$34.85	154.76	-2.00%	Contraction until June
1939	\$34.42	150.24	-1.30%	Dust Bowl drought ends
1940	\$33.85	131.13	0.70%	Expansion
1941	\$33.85	110.96	5.10%	U.S. enters WWII
1942	\$33.85	119.40	10.90%	Expansion
1943	\$33.85	135.89	6.00%	Expansion
1944	\$33.85	152.32	1.60%	Bretton-Woods Agreement
1945	\$34.71	192.91	2.30%	Recession follows WWII
1946	\$34.71	177.20	8.50%	Expansion
1947	\$34.71	181.16	14.40%	Expansion
1948	\$34.71	177.30	7.70%	Expansion
1949	\$31.69	200.13	-1.00%	Recession
1950	\$34.72	235.41	1.10%	Expansion, Korean War
1951	\$34.72	269.23	7.90%	Expansion
1952	\$34.60	291.90	2.30%	Expansion
1953	\$34.84	280.90	0.80%	Eisenhower ends Korean War, recession
1954	\$35.04	404.39	0.30%	Contraction ends in May, Dow returns to 1929 high
1955	\$35.03	488.40	-0.30%	Expansion

Zdroj: AMEDEO, Kimberly. *Vlastné spracovanie autorky. [elektronický zdroj]. 2022. Dostupné na: <https://www.thebalance.com/gold-price-history-3305646>*

Tabuľka 2: Ceny zlata, Dow Jones indexu a medziročná inflácie z rokov 1956-1981

1956	\$34.99	499.47	1.50%	Expansion
1957	\$34.95	435.69	3.30%	Expansion until August
1958	\$35.10	583.65	2.70%	Contraction until April
1959	\$35.10	679.36	1.08%	Expansion, Fed raises rate
1960	\$35.27	615.89	1.50%	Recession, Fed lowers rate
1961	\$35.25	731.14	1.10%	JFK takes office
1962	\$35.23	652.10	1.20%	Expansion
1963	\$35.09	762.95	1.20%	LBJ takes office
1964	\$35.10	874.13	1.30%	Expansion
1965	\$35.12	969.26	1.60%	Vietnam War
1966	\$35.13	785.69	3.00%	Expansion, Fed raises rate
1967	\$34.95	905.11	2.80%	Expansion
1968	\$39.31	943.75	4.30%	Expansion, Fed raises rate
1969	\$41.28	800.36	5.50%	Nixon takes office, Fed raises rate
1970	\$36.02	838.92	5.80%	Recession, Fed lowers rate
1971	\$40.62	890.20	4.30%	Expansion, wage-price controls
1972	\$58.42	1,020.02	3.30%	Expansion. Stagflation
1973	\$97.39	850.86	6.20%	Gold standard ends
1974	\$154.00	616.24	11.10%	Watergate, Ford allows private ownership of gold
1975	\$160.86	852.41	9.10%	Recession ends, stocks rise, gold fall
1976	\$124.74	1,004.65	5.70%	Expansion, Fed lowers rate
1977	\$147.84	831.17	6.50%	Expansion, Carter takes office
1978	\$193.40	805.01	7.60%	Expansion
1979	\$306.00	838.74	11.30%	Fed's stop-go policy worsens inflation
1980	\$615.00	963.99	13.50%	Gold hits \$850 on Jan. 21, investors seek safety
1981	\$460.00	875.00	10.30%	Gold Commission

Zdroj: AMEDEO, Kimberly. *Vlastné spracovanie autorky. [elektronický zdroj]. 2022. Dostupné na: <https://www.thebalance.com/gold-price-history-3305646>*

Tabuľka 1: Ceny zlata, Dow Jones indexu a medziročná inflácie z rokov 1982-2002

1982	\$376.00	1,046.54	6.10%	Recession ends, Garn-St. Germain Act
1983	\$424.00	1,258.64	3.20%	Expansion, Reagan increases spending
1984	\$361.00	1,211.57	4.30%	Expansion
1985	\$317.00	1,546.67	3.50%	Expansion
1986	\$368.00	1,895.95	1.90%	Expansion, Reagan tax cuts
1987	\$447.00	1,938.83	3.70%	Expansion, Black Monday crash
1988	\$437.00	2,168.57	4.10%	Expansion
1989	\$381.00	2,753.20	4.80%	S&L Crisis
1990	\$383.51	2,633.66	5.40%	Recession
1991	\$362.12	3,168.83	4.20%	Recession ends
1992	\$343.82	3,301.11	3.00%	Expansion
1993	\$359.77	3,754.09	3.00%	Expansion
1994	\$384.00	3,834.44	2.60%	Expansion
1995	\$383.79	5,117.12	2.80%	Expansion
1996	\$387.81	6,448.26	2.90%	Expansion, investors turn to stocks
1997	\$331.02	7,908.24	2.30%	Expansion
1998	\$294.24	9,181.43	1.60%	Expansion
1999	\$278.98	11,497.12	2.20%	Expansion, Y2K scare
2000	\$279.11	10,786.85	3.40%	Stock market peaks in March
2001	\$271.04	10,021.50	2.80%	Recession, 9/11
2002	\$309.73	8,341.63	1.60%	Expansion, 9-year gold bull market starts

Zdroj : AMEDEO, Kimberly. *Vlastné spracovanie autorky. [elektronický zdroj]. 2022. Dostupné na: <https://www.thebalance.com/gold-price-history-3305646>*